هاوكاری

ژمارەی تایبەتی
هەفتەی ڕۆشنبیری قادسیەی صدام

بەڕێوەبەری گشتی و سەرنووسەر
اسماعیل رسول

پێنج شەمە ٢٤ی كانونی یەكەم ١٩٨١ ژمارە ٦١٧

Institut Kurde de Paris

هەڵبژاردە لە وتە بەنرخەکانی سەرۆکی فەرماندە صـــدام حســـین

● برایان

عیراق لە پەیوەندیەکانی نێوان دەولەتانەوە هەمیشە لەسەر بناغەی بەرژەوەندیە- کانەوە هەنگاو دەنێت .. هەروەها عیراق هەمیشـــە بەپێی یاساو نەریتەکانـــی دەولەتان دەجوولێـــتو هەمیشە بە تـــونـــدیو مەردانە وەستاوە لـــە پێناوی حەقـــی رەواو نەتەوەیی گەلان لەســـەربەستیو سەربەخۆیـــیداو هەروەها دژی هەموو جۆرە ئیمپریالیزمو چەوساندنو دەست درێژیو جیاوازی رەگەزپەرستانە وەستاوە .

سەرەتای سەردەمێکی نوێی راپەرین

● ئەی جەنـــگاوەرە ئازاکان ... لە نزیکـــی ئەهوازو دیـــزفـــوولو مەبادانو گیلانو خفاجییە :

ئەی جەنگاوەران ...
لە قەسری شیرینو ... میهرانو سۆمارو محەمەرەو بسێتینو مەیدانەکانی تری جەنگ : - نرخـــی مێژوویی‌یانـــەی ئـــەو دەستکەوتەی بەدیتان هێنا تەنیا لە داگیرکردنی خـــاك یان رزگار کردنی‌داو لـــە تێکشاندنی هێزی دوژمنـــی زۆرداردا نی‌یەوبەس .. بەلکوو نرخی مێژوویی‌یانەی بنەرەت بۆ دەستکەوتەکانتان ئەوەیە کە سەردەمێکـــی نوێی راپەرینی دەروونـــیو فیعلیتان لـــە مێـــژووی پیرۆزی نەتەوەکەتانـــدا دەست پێ‌کرد .

× × ×

● هەلی ئاشتی

● هەلی ئاشتی هێشتا هەرهەیەو ئێمە بە تەنگی‌یەوەینو توانای نەهێشتنـــی ململانـــێ لـــە نێـــوان موسلمانەکاندا ئەویشـــ هەرهەیە ئەگەر پەنامـــان بردە بەرحەق ... بـــە مەرجێـــك کە لە رقوکینە دوور بینو بگەڕێنەوە بـــۆ عەقل بێ‌ئەوەی بیر لـــە رەگزپەرستیو چاوچنۆکـــی بکەین .

● بە تەنگی بنیات نانەوە بێن وابکەن گیانـــــی پەرەپێدان بە هەمان جۆشو بەهەمان گیانەوە بـــەردەوام بێتو ، دەبێت هەریەکـــە لێتان هەست بەوە بکـــات تەنیا تفەنگ حالەتـــی دەربرینی سەرکەوتنـــی نەتەوە نی‌یە ، تفەنگ بەبـــێ بنەمـــاو بەبـــێ گیـــانو بەبێ ئاوەڕۆکانی تری ناکرێت سەرکەوتن وەدەســـت بهێنێت ، یەکێکیش لـــە ئاوەڕۆکانی پەرەپێدانو بـــە ووردی بەردەوام بوونە بـــە قەوارەو بە گیانو لە سەر هەر وەزیرێکە لە ئێوە لـــە جێگری وەزارەتەکانو لـــە بەڕێوەبەرە گشتی‌یەکان داوا بکات ئەو هۆیە نوێیانـــە چین ئەقلی دایان دەهێنێت لەبەر رووناکی‌ی گیـــانی نوێدا گەلی عیراق تێیـــدا دەژێت ، بەلام دەبێـــت هەموو ئەوەتان لە بیربێـــت کە ئەو کەسانەی خوێنـــی خۆیان بەخت دەکـــەن حالەتێکی پێشـــکەوتووی قوربانی‌دانە لە لایەنـــی ئەنجامی راستەوخـــۆو بەسەر کەسانـــی تردا ، شەهیدەکانیش لە هەمـــوو ئێمە رێز گیـــراو ترن ، هەمیشەیش ئەمەتان لـــە یاد نەچێت .

کەواتە کاتێك عیراقـــی ئەم سەربازە بەجەرگـــە ئەگەر ئەو سەربازە ئەفسەر بێت یان سەربازێکـــی ساکار بێت بەم گیانـــەوە بجەنگێت کەســـەر بـــەرزیو پاشەرۆژی پاراســـتن وەك چۆن ئێستای پاراستن ، ئەدیێ چەندان لێ داواکراوە لە بنیاتنان‌دا بجەنگێن بـــۆ ئەوەی نرخی ئەو خوێنانـــە بدەن کە لەسەر هێلـــی پێشەوە لەگەل دوژمـــن‌دا رێژران ... کەواتـــە هەر قەرزارباری دەمێننەوە ئەگەر مێشـــکتان بـــە شێوەیەکی نائاسایی ئیشـ نەکات ئەگەر رەنجتان بـــە شێوەیەکی نائاسایی لـــە لایەنی کاتەوەو بـــە ووردیو داهێنانەوە ئیش نەکات .

Institut Kurde de Paris

دەستی بنیاتنەر دەبێتەوە ، دەستی دەجەنگێ، تا بیناکاریمان بهێنێت !

دەقی وتە مێژووییەکەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین لەبەردەم وەفدەکانی کۆنگرەی وەزیرانی کاروباری وڵاتە بێ لایەنەکاندا

بودە بڕینی سەربەخۆیی و دەستەڵاتی ئازادمان لە ڕێبازی بێ لایەن دەڕۆین

بە ناوی گەلی عیراق حکومەکەمەتەکەیەوە پێخوشحالین بەهاتنی بەڕێزان براکانمان وەك میوانێکی خۆشەویست بۆ بەغداد بۆ ئەو وڵاتەی بۆ پێشخستنی گۆڕانی بیروباوەڕە سەرەکییەکانی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن دەورێکی زانراوی هەیەو یەکێکە لە دامەزرێنەرانی بزوتنەوەکە .

بەڕێزان کاتێ کە پێتان ئەگەین لەگەڵ ئەوەی ئەبێ پێشتان بلێین چونکە شایانی ئەو وشانەن بەڵام نابێ تەنیا بەو وشانەی کە پێخۆشحالیمان بەرامبەرتان دەردەبڕن دەست هەڵگرین بگرە هەڵوێست و پێویستی سەرشانمان داوامان ێ ئەکەن کە لەو لایەنە بدوێین کە پەیوەندی بە بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەنەوە هەیە ، ئەو پەیوەندییەی بەستراوە بە بیروباوەڕە ناخییەکانی بزوتنەوە کەوەئەمەش وەك دەرگایەك بۆچوونەنا

– ناوەوە ئەبێ بپرسین

– باوەڕمان وا نیە لەسەر ئەم پرسیارکردنەش جیاواز بین بۆچی هەموومان دەست بە بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەنە وەدەگرین. وەڵامیش کە ئێمە دەست بە بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەنەوە ئەگرین ئەوەیە ئێمە ئەمانەوی سەر بە خۆبین و ئەمانەوێ لە شوێنێکدا بین خاوەنی توانابین لەوێوە بتوانین لە بەرنامەی سیاسی و ئابوری و ڕۆشنبیری کاروبارێکەی سیاسەتی ناوخۆیی و نێو دەوڵەتاندا بە خواستێکی سەربەست و تواناداروەوە بۆ پەسەندکردنی بڕیاری نیشتمانی ڕاست لە پێناوی پێشخستن و بە خشندەیی گەلانماندا لە ژیان و ئارەزووەکانیان بۆ

سەربەخۆیی و پێش کەوتن بێ بە گژ مافی دەوڵەتێکی – کەدا چوون کە مافیان دەستی پێ کرد مافمان کۆتایی پێ دێ سەربەخۆیی خۆمان دەربڕین .. لەو بڕوایەدا نیم هیچ یەکێ لە بەڕێزان لەم بیروباوەڕانەدا جیاوازی لەگەڵماندا هەبێ .

بێ ئەوەی قسەکەمان رووی لە کەسێکی دەرەوەی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن بێ هەر ئەبێ ئەو بلێین سەربەخۆیی ئەمرۆ لە جیهاندا هێشتا ئاسان نیە ئەبێ دەسەڵاتەکانمان ئەوەندە توانایان هەبێ لە سەر هێڵی سەرەکی لە درێژە پێداوەکانی هەموو لایەنێکی ژیانەوەو بە وردی و گورج و گۆڵانەوە زیندو دەبری توانامان بن ..

لێرەوە بەڕێزان ئەوانەی سەرەتاو بە ڕپرسیاری دامەزراندنی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن بوون ئەبێ هەستیان کردبێ کە هەر دەوڵەتێ لە ئێمە ئەمرۆ لە ژێر ڕۆشنایی بوونی دەوڵەتانی گەورەو زۆرانبازی نێوان ئەم دەوڵەتانە توانای ئەوەی نیە بەتەنیا بە شێوەیەکی ڕاست و ورد بەپێ ئەوەی کە حەز لە چی ئەکات و چی ئەوێ دەربڕی سەر بە خۆیی خۆی بێ .

● **تێکەڵی مرۆڤایەتی دەبین**

لەبەر ئەوە ئەبێ لەگەڵ یەکتریدا ببینرێین و . . . ئەبێ بە یەکتری بگەین تا وەکو هاوکاری دژی کەس بابگرە لەگەڵ خۆماندا بکەین و ئەمەش دوور لە مرۆڤایەتی نابگرە بە تێکەڵبوون لە گەڵیاو نەك بە شێوازێکی داخراو بەرووی کۆمەڵانی نێو دەوڵەتاندا بگرە بە تێکەڵبوونی لەگەڵیاناو ئەمەش لە هەموو کاروبارێکی زیندووی دووری ئەو شەپۆلانەوە کە بەلامانەوە ڕەوانین و ئێش بە بزوتنەوەو سەرفرازیمان ئەگەیەنن .

ئەمە لایەنێکی بنەڕەتی بیروباوەڕەکانی بزوتنەووی وڵاتانی بێلایەن .. کەواتە وەك لە دایکمان دەبین ئازاد دەبین و هەر لەو دەمەشدا کەس کۆیلە ناکەین . . بەخشندەیی و مافی خۆمان ئەپارێزین و دەست بۆ بەخشندەیی و سەربەخۆیی و مافی کەس درێژ ناکەین .. ئەمەش لە چاوپۆشی لە ڕای هەر یەك لە ئێمە سەبارەت بە هەر ئەندامێکی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن لە بارستەی ئەو پەیوەندییەی چەند بەم بیروباوەڕەوە هەیەتی و پلەی ئەم پەیوەندییەشی ئەبێ بلێم کە ئێمە لەم وڵاتە باوەڕمان بەوە هێناوە کە هەموو ئەندامێکی وڵاتانی بێلایەن لە مەبەستەکانا ئەیانەوێ بەپێی ئەم بیروباوەڕانە سەربەخۆبن . بەڵام ئەبێ ئەوە هەر بلێین کە هەموو ئەندامێکی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن بە گوێرەی دەسەڵات و دۆخی نێودەوڵەتانەوە توانای ئەوەی هەبێ هەموو دۆخ و سەردەمێ بە شێوەیەکی وردوو سەربەخۆ دەربڕی هەموو مەسەلەیەکی ناوخۆو نێو دەوڵەتان بێ بۆ ئەم توانایەی دەسگیر نابێ .. لەبەر ئەوە نیە کەرەمینەی ڕەواداری پەیوەندی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن لە بواری فراوانتری نێو دەوڵەتاندا کەم و کوڕی تێدابێ ، بگرە کەم و کوڕییەکە لە بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەندا لەو پەیوەندی دارییە داهەیە کە ئەندامەکانی لە ناو خۆیاندا بە شێوەیەکی سەرەکی هەیانە ، ئەگەر چی بیروباوەڕەکانی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن لە پلەی پەیوەندی سیاسی و ئابووری و ڕۆشنبیری و هەموو زەمینەیەکیکدا بە شێوەیەکی ڕاست بنەڕەتن بۆ پەیوەندی داریتیمان لەگەڵ یەکتردا بەڵام لە دۆخێکدا این کە توانامان هەیە بە شێوەیەکی وردو کەیشی باوەڕمان دا بو ئەمە لە ڕووی ڕەواو نەك تەنیا لە ڕووی دەسەڵاتەوە پێویستە سەر بە خۆیی خۆمان دەربڕین .. کاتی کە دەربارەی ئەو بیروباوەڕانە ئەدوێین لەگەڵ ئەوەی لە دووانە کە – داسەبارەت بە عیراق لەو ڕووەوە شتێك هەیە وناچار ئەبم بەڵام ئەمە لەبەر ئەوە نیە کە من عیراقیم بگرە لەبەر ئەوە لەو مەسەلەیە ئەدوێم چونکە عیراق ئەندامێکی بزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەنەو بۆ مەسەلەی ڕێزگرتن لەبزوتنەوەی وڵاتانی بێلایەن و کۆمەڵگای نێو دەوڵەتان بۆ ئەم شتانە ئەبێ شتی لەو ڕاستیەی جەنگی نێوان عیراق و ئێران بدوێین جا هەر وەك ئێمە لە عیراقدا پێی ئەڵێین جەنگ دژی دەستدرێژی، گومانی تێدا نیە کە کاربەدەستانی ئێران هەر وای پێ ئەڵێن .. ناوی هەڵوێستەکەیان وا ئەبەن کە هەڵوێستێکە دژی دەستدرێژی عیراق و پێش ئەوەش کە دەست بە درێژەدانی زۆر بکەبن و پرسیاری هەمە جۆر بێتە پێشێ داوا لە هیچتان ناکەم وەڵامی ئەم پرسیارانە بداتەوە .

Institut Kurde de Paris

بەناوی گەل ، بەناوی سەرکردەوە ، سەرکەوتنی گەورە دروست دەبێت

● ئەم عیراقە پاش ١٣ ساڵ

بەڕێزینە .. ئەگەر یەکێك ئەمە بە سەغلەتی خۆی و حکومەتەکەی بزانێ .. پرسیار دەکەین . . ئەی ئەم وڵاتە چۆن ،. ئەو عیراقەی کە دەبێ لە ڕێگای بینینی بەغدای پایتەختی‌یەوە لایەنێکتان لێ‌دی‌بێت .. دەبێ ئێوە لە سەفیرەکانتان بیستبێ و لە ڕاپۆرتەکانیاندا خوێندبێتیانەوە لە شوێنی‌تر ئاگادار بووبن و خوێندبێتتانەوە کە پێش ١٤ ساڵ ئەم وڵاتە دادڕاوو دواکەوتوو بوو ، گەلەکەی هەژار بوو ، پێ‌خاوس زۆربوون ، خەڵك سەرچاوەیەکی دامەزراوی ژینیان نەبوو ، دادڕانی ناوخۆش لە پۆپەیدا بوو ، باری ئابووریش لە خراپترین شێوەدا بوو . . کاتێکیش کە دەڵێین باری ئابووری و دارایی لە خراپترین پلەدا بوو دەست‌نیشانی مەسەلەیەك دەکەم کە هەندێ لە دانیشتووان لێی ئاگادارن بۆ ئەوەی چۆنیەتیی بارانی ئابووریتان بێتە پێش‌چاو .. لە ساڵی ١٩٦٨ دا شۆڕش بەرچابوو ، لە ساڵی ١٩٦٩ دەستەیەك نوینەرانی ئەنجومەنی سەرکردایەتیی شۆڕشمان ناردە لای براکانمان عەرەبی کەنداو تا کەمێك پارەمان بە قەرز بۆ وەربگرن کاروباری ژیانی پێ بەڕێوە بەرین ، ئەوەبوو پێنج ملیۆن دۆلارمان لە براکانمان – دەوڵەتانی کەنداو – دەست‌کەوت .. ئیجگار شادمان بووین چونکە ئەو پارەیەمان هاتە دەست، بەڵام ئێستا دەزانن چەند پرۆژەی بیناسازی لە هەموو مەیدانێك‌دا لە وڵاتدا هەیە .. لە مەیدانی پیشەسازی و ژیاندنەوەی ئەو زەویانەی شۆڕەکاتی دەیکوشتن و لە مەیدانی کۆمەڵایەتی و ڕووناکبیری و ئاوەدانی‌دا .

یەك تاکە کەس نەماوە سەرچاوەیەکی ژینی چەسپاوی نەبێت ، بەپێی یاسا بۆ بێوەژنان و هەتیوان و کەنەفتان و ئیختیارانی پەك‌کەوتە مووچە بڕاوەتەوە سەرەڕای ئەوەی کە هەموو کرێکاران و فەرمانبەرانی دەوڵەتی عیراقی مووچەی دیاری کراویان هەیە . . ئەم هەنگاوەش بانگاشە نی‌یە بۆ شۆڕش ، چونکە ئێوە دەیناسن و دەیزانن بەڵکو بۆ ئەوەی پرسیارەکەم دیارکراوو وردبێت ، ئەگەر مرۆڤێك لەسەر مانگەوە دابەزی و تێکەڵ بە پیسیی کارانەی کە ئێوە دەیزانن و ژیانی نوێ نەبووبێت و مرۆڤێکی پاك بێت و ئەم واقیعەی عیراقی بخرێتە بەردەم ، عیراقی پێش شۆڕش .. کوێرەوەری .. کلۆڵی . . هەژاری و نەخۆشی . . داڕمان لە هەموو مەیدانێکدا . . کلکایەتی . . پاشان واقیعی عیراقی پاش ١٣ ساڵ ، دەپرسێ کێ ئەو وڵاتەی دامەزراند . . ئایا ئەو سەرکردایەتی‌یەیە کە شەڕ بەڕێوە دەبات لەگەڵ ئێران یان هی‌ترە ، ئەوسا پێی دەگوترێ ئەوەی ئەم وڵاتەی دامەزراندووە گەلی عیراق و ئەو حزبەیە کە سەرکردایەتیی کۆمەڵ دەکا لەم وڵاتەدا و ئێران‌دا و سەرکردایەتی شۆڕشەکە خۆی شەڕ لەگەڵ ئێران‌دا بەڕێوەدەبات . . هەر ئەویش سەیری باری ئێران بکات بەر لەو بەرێزانەی ئێستاکە حوکمی ئێران دەکەن .. بە چاوپۆشی لە بیروڕای ئێستاکە حوکمی ئێران دەکەن . . بە چاوپۆشی لە بیروڕای فەلسەفەیی و بنەڕەتی و سیاسیمان دەربارەی باری ئێران چونکە خۆیان سەربەستن و مافی خۆیانە لەناو وڵاتی خۆیان هەرچی هەڵبژێرن ..

● عیراقی‌یەکان ئازایانە شەڕیان کرد

پاشان دەپرسێت ، لە بەری ئێران‌دا کێ شەڕەکە بەڕێوەدەبات پێی‌دەڵێین سەرکردایەتیی ئێرانی . . ئنجا دەڵێ سەرکردایەتیی ئێران چی بە گەلەکەی خۆی کردووە ، ئیتر لیستەیەکی دووردووردرێژی پێشکەش دەکرێت پڕ لەو کردەوەو کەس نی‌یە لەمپەڕ تا ئەوپەڕی گۆی زەوی پێی نەزانێت .. پاشان لە خۆی دەپرسێت ، تۆ بڵێ کێ لەم دوو بەرەیە لە هەڵوێستێك‌دایە هەڵ بخلیسکێتە ناو شەڕەکە بە پشتی بەرەکەی تر .. ئەڵبەتە ئەنجامیکی روون وەدەست دەخات .. ئەوانەی عیراقیان بەم ڕێگەیە دامەزراندووەو باوەڕیان بە جووڵانەوەی بێ‌لایەنی هەیەو هەوڵ دەدەن بیروباوەکان و هەڵویستەکانی بەهێز بکەن لە ١٤ ساڵ لەمەوبەرەوە هەرگیز نابێ دەست‌درێژکەری سەر دراوسێ‌کانیان بن .

ڕاستەقینەی بێ‌گومان ، ئەی براینە ، ئەوەیە کە ئێران هەڵی کوتایە سەرمان نەك جارێك بەڵکو زۆرجار ، زۆر ئارامیمان گرت بەڵام دەست‌درێژی‌یەکە پەرەی سەندو ویستی بگاتە قۆناغێکی نوێ ، قۆناغی ڕووخاندنی ئەو بینایەی کە ئێمە ئەوا ١٤ ساڵە دروستمان کردووە ، هەروەها مل پێ کەچ کردنی ئەو گەلەی کە ئێمە هەربۆ ئەوە هاتووین تا سەربەرزو ئازادو بێ‌باك بژێت و بەرپرسیاریی نیشتمانی و نەتەوەیی خۆی ئازایانەو بیروباوەڕانەو مرۆڤانەی جیهانی ڕەفتار بکات .

ڕۆژی ٤–٩–١٩٨٠ بوو کە ئێران شارانی هێمنی عیراقی بۆمباباران کردو دەزگا پترولی‌یەکانی لەو ڕۆژەدا بۆمبا باران کرد دوای ئەوەی زەوی لێ‌زەوت کردین و دەستی بەسەردا گرت و لەوێوە شارانی عیراقی بۆمبا باران دەکرد .

لەم جۆرە بارەدا ، هیچمان لە بەردەمدا نەبوو شەڕ کردن نەبێت ، شەڕی پیاوانی بە بڕوای خاوەن بیروباوەڕ ، ئەوانەی ڕیز دەگرن لە بزووتنەوەی بێ‌لایەنی و بیروباوەڕەکانی بێ‌لایەنی و ڕیز لە مرۆڤایەتی دەگرن و نایانەوێ ببن بە داردەست یان بە بەندەی کەسێك خوای گەورە نەبێت .

بەم جۆرە ، عیراقی‌یەکان ئازایانەو ئابڕوومەندانە شەڕیان کرد ، بەم جۆرەش بەربەستی لەشکری ئێرانیان کرد لە ناو خاکی خۆماندا و لەسەر سنوورەکان بۆ ئەوەی بەر لە ساڵێك و چوار مانگەوە شەڕ بکەوێتە ناو خاکی ئێرانەوە .

ئیتر بەم جۆرە تا ئێستا ئەو بینایەمان پاراستووە کە وا بە چواردە ساڵ دامان مەزراندو منداڵانی عیراق دوور لە زیڕەوەهەرای تۆپخانە دەخەون – جگە لە شارێك نەبێت کە شاری بەصرەیەو لە بەری ئەوبەری شط العرب جاربەجار بۆمباباران دەکرێت .. وابزانم کەس نی‌یە لە ئێوە لە قووڵایی دەروونی خۆیدا بەشێکی سەرەکیی لەم ڕاستەقینانە نەزانێت .

● عیراق پارویەکی ئاسان نیە

بەڵام ئایا ، برایان ، ئەوەندە بەسە تەنیا حەقیقەت بزانین یان دەبێت پشتی بگرین ، لەو ڕۆژەوە شەڕ بوەو دوای حەوت ڕۆژ ڕابوردن بەسەر کوشتاردا دوای ئەوەی ڕوون بووەوە کە عیراق پارویەکی ئاسان نیە ، هەرچەندە وڵاتێکی بچکۆلە ترە لە ئێران و لە ڕووی ژمارەی دانیشتوانەوە سێ‌بەشیەتی و کە چارەکی پانتایی ئێران کەمترە ، بەڵام ئەساسی چەسپاو لە هەموو جەنگێکدا لەم جۆرە مرۆڤە لە دوو خاڵدا ، یەکەم لەبەر ڕووناکی ڕاستی‌یە دیارەکانداو خاڵی دووەم هەڵویستی عادیلانە بەرامبەر جەنگی بەم جۆرە .

بەم جۆرە گەلێکی بچوك بەسەر حاڵەتێکدا سەرکەوت کە هاندەرەکانیان وایان دەزانی دەتوانن هەرچی لە دەورو پشتیاندایە داگیری بکەن ، بە دەست پێ‌کردن بە عیراق و خەلیج و لەوانەیە دەوڵەتانی تر لە بزوتنەوەی بێ‌لایەن و ئێوە هەست بە جموجوڵی تێکدەرانە دەکەن لێرەولەوێ لە دەرەوەی ئێران .

تێکدەرانیان نارد بۆ عیراق ، بەر لە جەنگ بۆمبایان بەسەر منداڵ و ئافرەت و قوتابی قوتابخانەکانداو سەرکردە سیاسی یەکاندا تەقاندەوە بە مەبەستی ترساندنی ئەم وڵاتە ، بەڵام ناکرێ مرۆڤێك لە کاری نهێنی‌دا بۆ گەماروودانی زوڵم و بیناکاری عیراقی نوێ ئازابێت و ترسنوك بێ کە بەرپرسیارە، بەم جۆرە ڕۆڵەکانی عیراق هەروەك ڕابوردو ئازاو سەخت بوون لەهەڵویستیاند او دەست – درێژی کار نەبوون بەڵکو بەرپەچی دەستدرێژیان دایەوە .

لە هەفتەی یەکەمەوە وتمان و داوامان کرد شەڕ بوەستێ دوای ئەوەی ئاشکرا بوو کە ئێرانیەکان ناتوانن عیراق مل کەچ بکەن و خاکی عیراق داگیر بکەن و بپەرنەوە چاو برسیەتی خۆیان لە وڵاتانی تری عەرەبی ، وتمان ئامادەین بەبێ هیچ مەرجێکی پێشەکی شەڕ ڕابگرین و لەگەڵیان دابنیشین و لە سایەی مەبدەئی ئەساسی‌دا کە مەبدەئی ئەساسی‌یە لە بزوتنەوەی بێ‌لایەنی ، کە ئەوەیە هێز نەبێتە هوی مافی ناشەرعی هیچ لایەکی جەنگاو بە چاوپوشین لە هەموو خەلفیاتی ئەو دەستدرێژیەی ئێران دژی وڵاتەکەمان کردی .

لێپرسراوانی ئێران ئەوساو ئێستاش ئەم بۆ چوونە ڕەفز دەکەن و تا ئێستا وای تەفسیر دەکەن کە بێ‌هێزی‌یە ، زۆر هێز هەن وایان بۆ لێك دەداتەوە کە ئەم هەڵوێستە بێ‌هێزیەو لە سەریانە لە شەڕ بەردەوام بن و دەتوانن بەمەزندە بزا ئەو هێزانە کێن ئەگەر ناو چەکەدابێ یان لە دەرەوەی بەڵام هەموویان مەبەستیان خێر نیە نەبۆ ئێران و نەبۆ عیراق بەڵکو مەبەستیان کەسبی ئەنجامی شەڕەکەیە کەسی سیاسی و ئابوری .

● لە جەنگین بەروو زوڵمدا بەردەوام دەبین

لێژیەك لە بزوتنەوەی بێ‌لایەن دروست بوو لیژنەکە چو بۆ ئێران و هات بۆ عیراق لەعیراق قسەی بیست و قسەی لە ئێران بیست .

لیژنەیەك لە کونگرەی ئیسلامی دروست بوو کە لە طائف بەستراو هات بۆ بەغداو چوو بۆ تاران و نێردراوی نەتەوە یەکگرتوەکان بەڕێز باڵمە ، بەڵام کام لەو بەڕێزانە ڕاستیان بە هەموو خەڵك وت وەك بینیان و بینیان و ئەو ڕاستی‌یەیان بەڕێکخراوە هەرێمیەکان وت کە بۆ ئەم ئەرکە دایان‌ناون بەڵکو ئەتوانم بەبێ ڕووپێچانەوە بڵێم ئێمە هەندێ جار کەمتەرخەمی لەوانەیە بە ئەنقەستمان لەم ئەندام یان ئەوی تر دەدی و ناڵێم لەو لە لیژنەیان ئەوی تر ، هەنگاوەکانی لەم کەمتەرخەمی‌یان پەلە کردنەدا بەپێی پێوانەوی دیاری کراو لە سوودی بزوتنەوەی بێ‌لایەن و بیروباوەڕەکانی و سوودی عیراق و ئێران نیە بەڵکو لەوانەیە بۆ سوودی تر بوبێ و لەوانەشە (وان بعضی الظن اثم) هەر چۆنێ لەو باوەڕەدا نیم کە هیچتان داوای ئەوەمان لێ‌بکەن تەسلیم بە هیچ لایەنێ ببین هەرچەندە بێ‌و گەلەکەمان داوای ئەوە ناکات و پێی ڕازی نابێ کەواتە بەردەوام دەبین لە بەگژدا چوونی زوڵمدا تا ئەمروو ئەوانیش دەڵێن و ئاژانسەکانی دەنگوباسی ڕەسمیتان هەن دەتوانن ڕاستیتان پێ‌بڵێن .

هەڵویستی دوژمنایەنکیان بەرامبەر زۆر ڕژێمی ئەندام لە بزوتنەوەی بێ‌لایەن دەردەبڕن و بەو دەربڕینە واز ناهێنن بەڵکو وا هەڵسی‌وکەوت دەکەن کە کار بگاتە ئەوەی ئاشکرا بێت دەستدەخەنە کاروباری ناوخۆی وڵاتانی سەربەخۆی تر و هەڵویستیان ئەم دواییە بەرامبەر حکومەتی بەحرینی برا ئاشکرایە بەڵکو هەموو وڵاتە موسڵمانەکان لەم شوێنەدا لەوانەیە ژمارەیەکی کەمیان نەبێت ، با تەواوی

Institut Kurde de Paris

سەرۆکی
ئەنجومەنی
راپەڕاندنی
کوردستان

لە سەنگەرەکانی هەرە پێشەوەی جەنگدا سەربازانی کورد گەورەترین داستانی ئازایەتی‌و نەبەردی دەنوێنن

سەربازانی کورد و عەرەب دڵسۆزی خۆیان بۆ سەرکردەی گەورەمان صدام حسین نوێ دەکەنەوە

● لە رۆژانی ٩و١٠/ی مانگی رابوردوودا ، بەڕێز مامۆستا جمال حاجی شەریف ، سەرۆکی ئەنجومەنی راپەڕاندنی ناوچەی کوردستان ، لەگەڵ بەڕێزان ئەمینداره گشتی‌یەکانی ناوچە سەریان لە بەرەکانی شەڕدا ، لەم بارەیەوە مامۆستا جمال حاجی شەریف سەرۆکی ئەنجومەن بۆ پەیامنێری هاوکاری دواو وتی :

– بە پێویستی سەرشانی خۆمان زانی ، بەپێی توانا هاوبەشی راپەڕینی پاڵەوانانەی سوپای ئازای عیراقمان بکەین‌و ، سەریان لێبدەین‌و ، ماوەیەك لە سەنگەرەکانی هەرە پێشەوەدا لەگەڵیاندا دانیشین‌و گوێ لەو چیرۆکە پڕ ئازایەتی‌و نەبەردا نانەیان بگرین ، کە لە جەنگی رەواماندا دژی رژێمی فاشیستی خومەینی دەینوێنن ، ئەوە بوو دوو لیژنەمان بۆ ئەم مەبەستە پێك هێنا ، یەکەمیان خۆم سەرۆکی بووم‌و چووین بۆ ناوچەکانی ناوەڕاست (قەسری شیرین‌و سومارو سەرپێلی زەهاو) ، دوەمیشیان بە سەرۆکایەتی مامۆستا محمد صدیق محمودی ئەمینداری کشتوکاڵ‌و چارەسەرکردنی کشتوکاڵ بوو ، سەریان لە داوچەکانی سەرووی جەنگ دا .

● لەم سەر دانەتاندا چی سەرنجی راکێشانو چۆن بارو هەڵوێستی هێزەکانمان هەڵدەسەنگێنن؟

– ئەوی راستی بێ ، شتێك زۆر سەرنجی راکێشام ئەویش ورەی بەرزی سەربازە ئازاکانمان بوو ، لە سەنگەرەکانیاندا روو بە رووی هێزەکانی ئێران قسەی خۆش‌و بزەی سەرکەوتن‌و نەترسان دیارو ئاشکرا بە سیمای هەموویانەوە دیار بوو ، لە شەڕدا هێز نیە بەرامبەریان راوەستێ ، لە وەختی ئاسایشیشدا گوێ لە ئیزگەو گۆرانی دەگرن‌و قسەو باسی خۆشی خۆیان دەگێڕنەوە . . . جێگەی سەربەرزی بوو بۆ ئێمە کاتی کە بینیمان چۆن سەربازانی کورد لە سەنگەرەکانی هەرە پێشەوە، چاویان کردۆتە هەزار چاوو دەستیان لە سەپلکەی تفەنگەو ، وەکو هەڵۆ دەڕواننە ئاسۆ بۆ سەرکوت کردنی هەموو هەوڵێکی فارسی دوژمن ، لەگەڵیانا دانیشتین‌و ، هەروەها لەگەڵ برا سەربازە عەرەبەکانداو ئەفسەرەکانیان‌و پاداشتمان بەسەردا دابەش کردن . .

هەروەها لەم سەردانەماندا بە گەرمی‌یەوە لەلایەن گەورە ئەفسەرانی هێزەکانمانەوە لەو ناوچانە پێشوازیمان لێکراو ، بە پێویستی دەزانم لێرەدا زۆر سوپاسیان بکەم‌و ، ئەوا راستی‌یەش راگەیەنم کە ئەفسەرانی ئەم سەردەمەی عیراق ، سەربازی بە جەرگ‌و تێکۆشەرن‌و ، بە چاوی خۆمان لە سەنگەرەکانی پێشەوەی جەنگ شان‌بەشانی سەربازەکانی تر بینیمان هەمیشە لە سەرپێ‌و چالاك‌و نەترس‌و ، چاوەڕێی فەرمانی سەرکردایەتی دەکەن .. . سەربازانی کوردو عەرەب هەموو رۆژێ لە ناوچەکانی جەنگدا دڵسۆزی‌و وفاداری خۆیان بۆ سەرکردەی خۆشەویستمان کاك صدام حسین دووبارە دەکەنەوە ، هەروەها لەوێ چاومان بە جەنگاوەرانی سوپای میللی – ناوچەی کوردستان کەوت‌و ، زانیمان کە بەشداری‌ی تەواوی شەڕەکانی ناوچەی سەرپێلی زەهاویان کردووە ، ئازایەتی‌یەکی زۆریان نواندوە .

● چۆن ئەرکی پێویستی‌یەکانی سەرشانی ئەنجومەن هەڵدەسەنگێنن بەتایبەتی لەم باروزروفەی ئێستادا ؟

– ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی کوردستان ، وەکو دەزگایەکی سەرەکی ئەم ناوچەیە ، لەم بارو زروفەدا کە وڵاتەکەمان پیا دەڕواو ، تیایدا بە سەرۆکایەتی رۆڵەی خەباتگێڕی گەلەکەمان صدام حسین بەرەنگاری شەڕو دەستدرێژی‌یەکانی تاقمە رەگەزپەرستەکەی ئێران دەبینەوە ، ئا لەم کاتانەدا گەلێ ئەرکی نیشتمانی گەورە لە سەرشانمانەو ، هەر لەو رۆژەوە کە شەرەفی مەسئولیەتی ئەم دەزگایەمان وەرگرت ، لیژنەیەکمان بۆ بەسەرکردنەوەی ئەو چالاکیانە دامەزراند کە پەیوەندی بە جەنگی قادسیەی صدامەوە هەیە، ئەرکەکانی سەرشانی لیژنەکە بەم شێوەیە بوو :

– گێڕانی کۆڕو کۆبوونەوەی فراوان لە هەموو ناوچەکانی کوردستاندا بۆ روون‌کردنەوەی هەڵویستی رەوای گەلی عیراقمان لە جەنگی رەواماندا دژی رژێمی خومەینی جادووگەر.

– روون‌کردنەوەی ئەو یاسا شۆڕشگێڕیانەی کە سەرکردایەتی وڵات بۆ چاودێری کردنی کەس‌و کاری شەهیدان دەری کردوە .

– بە سەرکردنەوەو سەردانی کەس‌و کاری شەهیدان‌و ، ئاسان‌کردنی هەموو پێویستی‌یەکیان‌و ، پێشکەش‌کردنی پاداشت‌و دیاری پێیان‌و ، بەوانەی دەورێکی باش لە جەنگدا دەبینن ، وەکو ئەوانەی خوێن پێشکەش دەکەن ..

● مامۆستا دواوتەت :

– سوپاسی رۆژنامەی هاوکاری دەکەین‌و ، هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین لە مەیدانی خزمەتکردنی رۆشنبیری کوردیماندا .

نووسینگەی هەولێر

وتارە گرنگەکانی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین

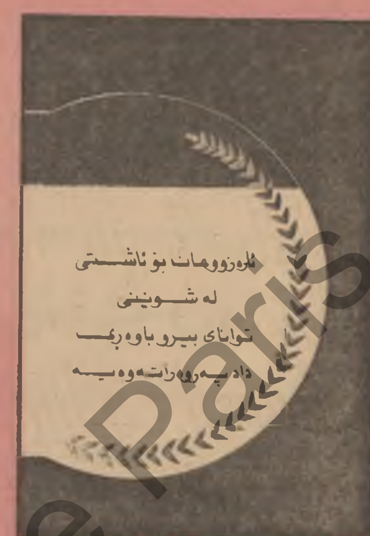

صدام حسین

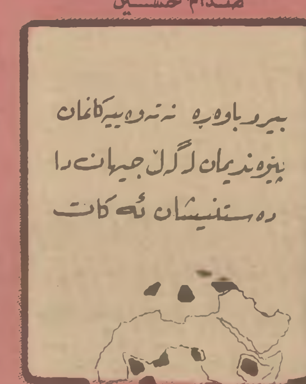

صدام حسین

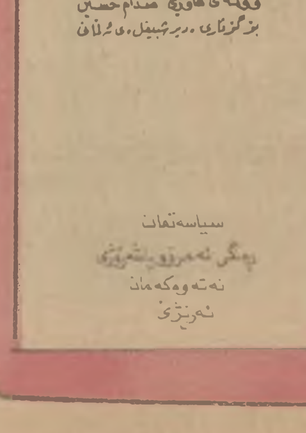

لە چاپکراوەکانی دەزگای رۆشنبیری بلاوکردنەوەی کوردی لەم دوایییەدا بلاو کراونەتەوە

بۆچی عێراق

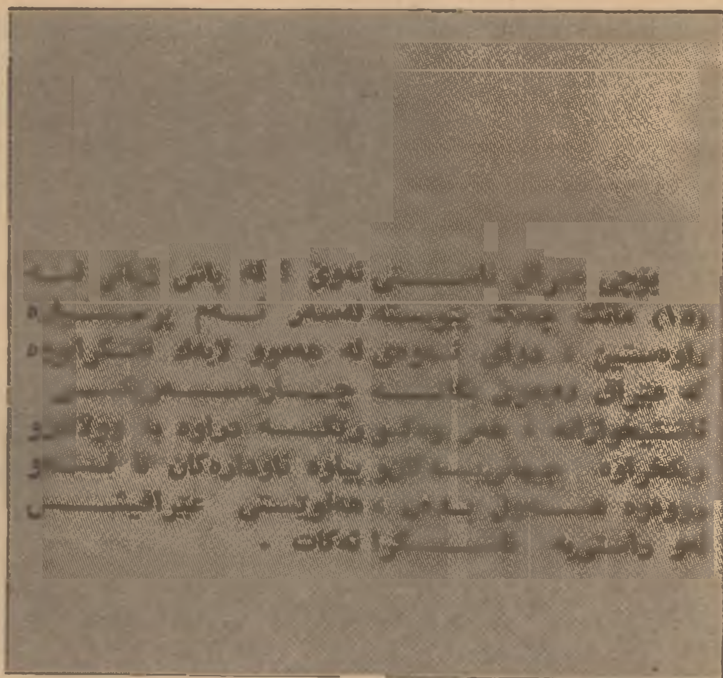

لە پاش شەش رۆژ بەرەنگاری کردنی دوژمنان لە ٢٨/ی ئەیلوولی ٩٨٠ دا عێراق بەزاری سەرۆك صدام حسێن پێشنیازی کرد کە ئامادەیە شەڕ بوەستێنێ و راستەوخۆ یا بە هۆی لایەنێکەوە بکەوێتە گفتوگۆ لەگەڵ ئێراندا تا بگەینە ئەنجامێکی وا کۆتایی بەو کێشانە بهێنن کە بوونە هۆی شەڕ هەلگیرسان بۆ زامن کردنی سەربەخۆیی و سیادەی هەردوولاو دەس نەخستنە کاروباری ناوخۆی هیچ لایەکەوەو رێگەدان بۆ پاك کردنەوەی رێگای خواستو ویستی هەردوو وولاتەکە .

عێراقیش لەگەل هەلۆیستی باشی دا لەگەل سکرتێری گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان و نوێنەرەکەی (پالم)و رێکخراوی کۆنگرەی ئیسلامی و نوێنەرانی و بزوتنەوەی وولاتە بێ لایەنەکان و هەوڵە جیاجیاکانی وولاتانی جیهانی سێیەم ، عێراق دووپاتی کردەوە کە هێزو بە توندی رەفتارکردن تاکە رێگا نییە بۆ نەهێشتنی ناکۆکی وولاتان بەتایبەتی وولاتە دراوسێکان چونکە پەیوەندیی و هاوکاریان لەسەر مەبدەئە ئینسانییەکان بنیات نراوە . هیچ بۆنەو فرسەتێکیش نەبووە عێراق ئارەزووی خۆی ئاشکرا ئەکا لە ئاشتی و شەڕ راوەستان . لە هەموو موناسەبەکاندا ئەمە دەرکەوتووە ، لە رەمەزاندا ، لە موحەڕەمدا، لە جەژنەکاندا .

با بێینەوە سەر مەبەستی قسەمان ، لەگەل رەتکردنەوەی کاربەدەستانی تارانیشدا بۆچی عێراق هەر ئاشتی دەوێ ؟ ئایا لە رووی سەربازییەوە دەس کورتە ؟ یا بە کێشەی ئابووریەوە تێ گلاوە ؟ یا کێشەی سیاسی هەیە ؟ ئایا چارەسەرکردن لە مانە رزگاری دەکات ؟ یا عێراق هەلوێستێکی تاکتیکی وەردەگرێ تا سوود لە خراپەی رژێمی تاران وەربگرێ ؟ ئەگەر ئەم پرسیارانە لە جێی خۆیدا نین ، ئەی هۆی سەرەکی هەلۆیستمان چییە ؟ بۆ چاك تێگەیشتنی وەزعەکەو راستی سەیرێکی ژیانی ئێستای عێراق بکەین لە چەند روویەکەوە :

بەرەکانی جەنگ :

ئەگەر بەرەکانی جەنگ هۆی ئەوە بن کە عێراق داوای ئاشتی دەکات ، پێویستە بە چاکی سەیری توانای سەربازیی و ئەنجامی شەرەکان بکەین و بزانین عێراق لە کوێدایەو حاڵ و وەزعی سەربازانی عێراق و توانای تێکوشانیان چۆنە ؟ لە سەرەتای جەنگەوە تاکو ئێستا ئەنجامی ئیش و کاری سەربازی پیشانی دەدات کە هێزە چەکدارەکانی عێراق لە خاکی ئێراندا دەجەنگن و بەرگریی لە جێگاکانی خۆیان دەکەن و زیانی سەربازیی و ئابووری بە هێزەکانی ئێران دەگەیەنن . هەروەها بۆمباباران کردنی جێگاکانی دوژمن و لە بار بردنی هەولە سەرنەکەو ـ توانەکانیان ئاشکرای دەکەن نەك هەر بەرەکانی سوپای عێراق ژیانی لە بارە ، بەلکو لە گەلێ لایەنەوە لە کاتی دەسپێکردنی شەڕ بەهێزترە . هاوڕێ صدام حسین لە لێدوانێکیدا لە بەردەم ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیدا روونی کردووە ووتی « جارێکی تر ووتم لە دوای ماوەیەکی تر ئەلێین تانك و فرۆکەو تۆپ و تەقمەنیمان لە ئێستا باشترو زۆرترە کەرەسەمان زیاترەو سوپاشمان گەورە ترە ، ئێستا دەلێم ئەوانە سەری گرت لەگەل هەموو هەولێکی دڕندانەدا کە چەند لایەنێك دەیدەن . ئێستا وەزعی سەربازیمان . . سوپامان باشترە لەو رۆژەی کە چووینە شەڕەوە .. ئێستا چەکمان باشترو چاکترە لە جاران » .

بەلاٌم حال و گوزەرانی سەربازانی عێراقیش ، رۆژانە ئاهەنگی رێزلێنانی جەنگاوەران تواناو هێزی عێراق دەردەخەن . بە هۆی گفتوگوشیانەوە کە لەگەل ئەو سەربازانەدا دەکرێن کە لە جەنگ دەگەرێنەوە ، چاکتر ئامادەگیمان بۆ روون دەبێتەوە بۆ تێکوشان و بەروو وەستانی هەولی دوژمناندا، ئەم حالەش جیاوازە لەگەل حالی ئەوانەدا کە لە شەری وولاتانی تردا لە جەنگ دەگەرێنەوە کە لە چیرۆك و رۆمان و کتێب و فلیمدا بەرچاومان کەوتوون . ئەو حالەش کە ئێمەی تێدا دەژین ، بەبێ زیادەرۆیی ، بە تەواویی جیاوازە ، ئەمەش نیشانەی بارێکی دەگمەن نییە لە قاعیدەی گشتی . هۆی ئەمەش پەیوەندیی جەنگاوەرە بە رژێم و سەرۆك و خەلك و نیشتمانەوە ، جەنگاوەریش تەواو هەست دەکات کە تێکوشان تاکە ریکایە بەرانبەر هەلۆیستی شەڕخوازانەی تاران . بە جۆرێکی روونترو ئاشکراتر جەنگاوەری عێراق قەناعەتی وایە لە شەرێکدا دەجەنگێ سەپێنراوە بە سەریا ،هەر ئەوەشە دەبێتە هۆی بەردەوام بوونی . لە بارەی بەردەوام بوونی بەرەی جەنگەوەو مسۆگەرکردنی پێویستییەکانی خۆراگرتن و تێکۆشان و ئیش و کاری سەربازییەوە ، هەر وەکو سەرۆك ئیشارەتی بۆکرد رۆژ لە دوای رۆژ توانای شەڕو سەربازیمان

Institut Kurde de Paris

لەبەهێزی و سەرکەوتنەوە ئاشتی دەوێ ؟

تازەترو چاکتر دەبێ . ئەم توانا سەربازی و چاکەش نیشانەی دەسەڵات و هێزی سەرکردایەتی یە لە رووی سەربازی و سیاسی یەوە .

● پتەویی ئابووریی عێراق :

وەکو وتمان عێراق لە بەرەی جەنگدا بە دەسەڵات و سەرکەوتووە ، بەڵام ئایا باری ئابووریی عێراق وا دەکات سوور بین لەسەر داخوازی ئاشتیخوازانەمان و ناچارین رادەیەك دانێین بۆ شەروەستاندن ؟ ئەگەر باری ئابووریی عێراق شلۆق بێت چۆن پێ دەزانین ؟

بەبێ رەچاو کردنی حاڵی ئابووری عێراق کاری جەنگ لە سەری ، پێویستە دڵنیا بین لەوەی بزانین ئابووریی عێراق ئێستا لاوازەیان بەهێزە ، تووشی نوشوستی بووە نا ؟ بۆ ئەوەی راستیمان بۆ دەرکەوێ پێویستە چاوێك بگێڕین بە چالاکی یە ئابووری یەکاندا تا بزانین حاڵ لەچی دایە ، بەتایبەتی لە باری پەیوەندیی ئابووریانەماندا لەگەڵ دەرەوەداو لەگەڵ ژیانی جەماوەردا . لەو چالاکی یە دیارانەش ئەمانەش :

– جێبەجێ کردنی نەخشەی پەرەپێدانی نەتەوەیی .

– ژیان و دەرامەتی جەماوە .

– دڵنیایی دەوڵەت لە جێبەجێ کردنی ئەو پەیمانانەی لەگەڵ وڵاتاندا هەیەتی ، چونکە باری ئابووریی وڵات دەسنیشان دەکات . لەم زووەشەوە پێویستە ئەم راستیانە ئاشکرا بکەین .

جێبەجێ کردنی پرۆژەکانی نەخشەی پەرەپێدانی نەتەوەیی بەردەوام و بە پەلە دەڕوات و پرۆژەی تازەش لە ساڵی (٩٨١) هاتۆتە سەر نەخشەی پەرەپێدان ، کە توانای جێبەجێ کردن و راپەڕین دەسەلمێنێ . تێکڕای دەزگاکانی دەوڵەتیش لەم سەردەمی جەنگەدا توانای خۆی زیاد کردووە و گفتەکانی خۆی بەجێ دەگەیەنێ لەگەڵ کۆمپانیا بێگانەکاندا کە بەشدارن لە جێبەجێ کردنی پرۆژەکاندا .

پەیوەندیی بازرگانی عێراقیش لەگەڵ وڵاتاندا چاکتر بووەو لە ساڵی (٩٨١)دا چاکتر پەرەی سەندوە . بەجۆرێك کەرتی بازرگانی و تێکڕای دەزگاکان دیارە لە مسۆگەر کردنی پێویستی یەکانی پرۆژەکانی نەخشەی پەرەپێدانی نیشتمانی و پێویستی یەکانی بەردەوام بوون لەجەنگداو کەرەسەو شتومەك و پێویستی بازارو کەلوو پەل و ئەو شتانەی زۆر پێویستن بۆ ژیانی خەڵك و وڵات ، ئەمەش بە جۆرێکە ئێستا لە جاران زیاترە .

دەتوانین بڵێین ئەو تەنگوچەڵمانەی جاران هەبوون ئێستا نەماون لە رووی ئابووری یەوە ، هەروەها کەرتی تایبەتی شتی پێویست لە دەرەوە دێنێت و هاوبەشی کەرتی تێکەڵ و کەرتی سۆشیالیستی دەکات . جگە لەمانەش هاوکاری عێراق لەگەڵ وڵاتان و دەزگا دارایی یەکاندا بڕواو پەیوەندیی هاوبەش دەورەی داوە بە پێچەوانەی هەڵوێستی ئێران و وڵاتانەوە .

هەروەها بەرهەمی پیشەسازی لە جەنگەی شەڕدا لە زیادبووندایەو کەرتەکانی سۆشیالیستی و تێکەڵ بەردەوامن لە پێگەیاندنی پێویستی و بەرهەمی پێویستدا بۆ بەرەکانی جەنگ و تێر کردنی پرۆژەکانی پەرەپێدان و تێروتەسەل کردنی بازاڕو دوکاندا . یەکەم جارە لە مێژووی وڵاتاندا لە جەنگدابن و رێژەی سەرف کردنی تێکڕای کەرتەکان دانەبەزێ و هیچ کارێکی کتوپڕیش نەکرێت کە کار بکاتە سەر دەسکەوتی هاو وڵاتیان و هیچ جۆرە باجێکیش نەخرێتە سەرکەس و پرۆژەی پەرەپێدانیش رۆژ لە دوای رۆژ لە گەشەکردندایە . ئەگەر باری ئابووریی بەم جۆرە بێ ، ئاخۆ دەوڵەت دەکەوێتە کێشەوەو هەوڵی شەڕ وەستاندن دەدات ؟ ئەوانەی بەو جۆرە بیر دەکەنەوە لە دەرەوەی وڵات با بێن بۆ عێراق دڵنیابن ، ئەوەی لێرە دەژی راستی ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتی بە چاوی خۆی دەبینێ ، دەشبینێ جەماوەر چۆن لە دەوری سەرکردایەتی کۆبوونەتەوە ، دەشزانێ کۆمەڵی عێراق ئێستا لە تاقی کردنەوەیەکی شۆڕشگێڕانەدایە .

ئا لێرەوە ئێمە باوەڕمان بە ئاشتی هەیە ، ئەم هەڵوێستەش هەڵوێستێکی مەبدەئیانەیەو سەیری بەهێزیی خۆمان و لاوازبوونی ئێران ناکەین بۆ دەس بەسەراگرتنی ئێران ، بۆیە هەڵوێستمان مەبدەئیانەیە بۆ ئاشتی .

● کەواتە بۆچی ئاشتیمان دەوێ ؟

ئەگەر وەڵامی ئەو شتانەی کە ووتمان هۆی نیازمان دەرناخەن لە بارەی هەڵوێستمانەوە بۆ ئاشتی ، ئەی دەبێ بۆچی ئاشتیمان بوێ ؟

بۆ وەڵامدانەوە سەیری هەڵوێستەکانی حیزب و شۆڕشی عێراق دەکەین لە بارەی چەند مەسەلەیەکەوە ، ئەویش بەم جۆرە :

● شۆڕشی حەڤدەی تەمموز لە سەرەتاوە هەڵوێستێکی مەبدەئیانەی بێلایەنی گرتووە لە هاوکاری خۆیدا لەگەڵ وڵاتاندا ، بەمەرجێ نەبێتە هۆی پێشێل کردنی مافەکانی گەل ، هەر بۆیەش گەلێ لە وڵاتان ئەمەیان بۆ ئاشکرا بوو کە ئێمە دژی چەك بەکارهێنانین . ئەو وڵات و رێکخراوانەش باوەڕیان هێنا کە هاتنی پارتێکی شۆڕشگێڕ دەبێتە هۆی ئەوەی دوژمنان بیانەوێ دەس بخەنە نێشرو کاری ناوخۆو پەیڕەوی عورف و عادەتی وڵاتان بشکێنن . ئەم رێبازو هەڵوێستە کە عێراق خۆی هەیەتی وای کرد بەرەو رووی دوژمنان راوەستێ و بجەنگێ لە پێناوی ئاشتیدا .

بۆ دڵنیایی و دووپات کردنەوەی ئەمەش سەرۆکی فەرماندە لە بەردەم ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیدا لە ٢٣–١١–٩٨١ لە ووتارێکدا ووتی : « هەر وەکو وتمان و ئێستاش دەڵێین ئێمە ئاشتیمان دەوێ ، ئەوان لە خەیاڵدا وا دەزانن ئێمە ترساوین ، لێیان گەڕێن با لە خەیاڵدا بن .. دووبارە دەیڵێینەوە لە خومەینی و هەموو لێپرسراونی ئێران بەختەوەر ترین ئەگەر ئاشتی بە شەرەفەوە بێ . بێهێزی نیبە و دوو دڵیش نییە . بەڵکو هەست بە لێپرسینەوەکردنە بەرانبەر بە گەلەکەمان و مرۆڤایەتی و گەلانی ئێرانیش » .

● عێراق نیازی وای نییە هیچ پارچەیەکی ئێران داگیر بکات ، نایەوێ لەسەر شانی ئەو خاکی خۆی فراوان بکات ، بەڵکو بەرەو رووی دوژمنایەتی یەك وەستایەوە دژی ئاسایشی و تاقی – کردنەوەی و سەربەخۆیی بوو ، نایەوێ بەردەوام بێ لە جەنگدا ، لە کاتێکیشدا توانی خاکی خۆی و ئاوی خۆی دەسکەوێتەوە . باوەڕیشی بە ئاشتی لە پاش زیاتر لە (١٥) مانگ شەڕ لەگەڵ فارسە دوژمنەکاندا بانگەوازی ئاشتیخوازانەی ئاشکرا دەکات لە بەرزایی توانا و سەرکەوتنەوە .

● حیزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی لە عێراقدا تاقی کردنەوەیەکی شۆڕشگێڕانە بنیات دەنێ ، بۆ بەرگریی کردن لەو تاقی کردنەوەیە دەجەنگێ ، بۆیە دەیەوێ دوور لە شەڕو ئاژاوە ئەو تاقی کردنەوە شۆڕشگێڕانەی بباتە سەر .

● ئەگەر چی عێراق لە جیاتی میللەتی جەنگێکی نەتەوایەتی دەکا ، بەڵام باوەڕی بەوە لەق نابێ کە مەسەلەی بنەرەتی میللەت بەگژاچوونی زایۆنی یەو دەیەوێ هەرچی مەسەلەی تری هەیە ئاشتیخوازانە چارەسەری بکات لە پێناوی ئەو مەسەلە سەرەکی یەدا ، تا تواناو گوڕی خۆی بەتینتر بکات لە بەرانبەر زایۆنی دوژمندا . رۆڵەکانی ئەم وڵاتە دەزانن داوای ئاشتی کردن لە هێزو دەسەڵاتمانەوەیە ، تاکە رێگاش بۆ حاکمەکانی تاران ئەوەیە بێنە پێشەوەو بە ئاشتی کێشەکە چارەسەر بکەین وەکو هاوسێ خێرو چاکەی میللەتانی ناوچەکەمان بوێ .

Institut Kurde de Paris

سوپای دلێر

رۆڵەکانی سوپا
رۆڵە بە جەرگەکانی گەل
رووناکی وسەربەستی بە
دەهێنن .. لە جەژن
سڵاوی خۆشەویستی

Institut Kurde de Paris

عیراق

ـــ عیراقی دلێـــر

ـەلی عیراقن ، بەمەردایەتی

ـــە دیاری بۆ ڕۆڵەکانمان

ـــی سوپاو سالی نوێـــدا

ـــی لە سوپای دلێرمان

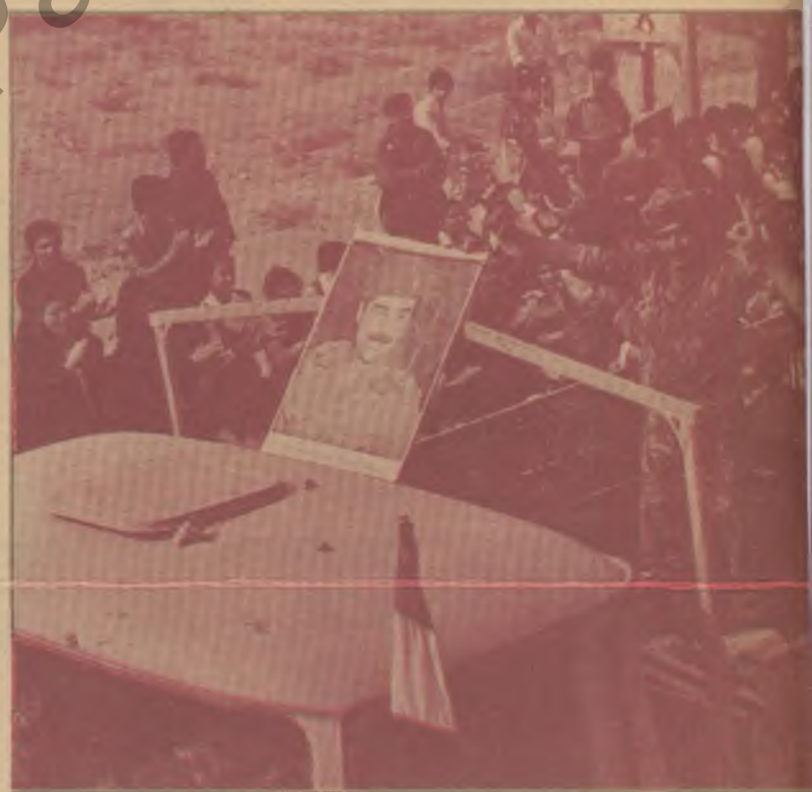

Institut Kurde de Paris

چینەکانی گەل لە پارێزگای سلێمانی‌دا سوورن لەسەرمافی ڕەوای وولاتمان

سووربوونو بێ‌داگرتنمان لەسەر دابین‌کردنی مافە ڕەواکانی گەلو وولاتمان لە لایەكو گوێ پێ‌نەدانـی ڕژێمی فارسو تارانـی تاوانبار لە لایەکی ترەوە بەردەوامی‌یەکی وەهای بە جەنگی قادسیەی صدام بەخشیوە کە ئەگەر تا تنۆکی خوێنمان لە پێناویدا بجەنگین‌و خەبات بکەین نەوەکانی دوای خۆمان بە چاوێکی پڕ ڕێزو خۆشەویستی‌یەوە بنواڕنە مێژووی ئەمڕۆی وولاتەکەمان .

بەردەوامی شەڕو داهاتنی سالی نوێ‌و جێ‌بەجێ‌کردنی نەخشەی گەشەکردن لە وولاتەکەماندا نەك هەربوەتە هۆی توقین‌و گێل‌کردنی دوژمنانمان بەڵکو دۆستانی بێگانەو ولاتانی دراوسێشمانی حەپەساندوە بۆ ئەمەش تەنها ئاوڕێکی سەرپێ‌ی لە باری ئابووری ولاتەکەمان کە بە بڕبڕەو کۆڵەکەی خۆڕاگرتن‌و بەردەوام‌بوونی جەنگێکی وەك جەنگی قادسیەی صدام دادەنرێت بەڵگەی دروستی بۆچوونمانە بە دوپاتکردنەوەی ئەوەی لە ڕۆژگارێکی وەهادا ناوبازار جگە لە دیاردەی بەردەوامی شەڕ هەموو دیاردەیەکی کەی پێوە دیارە .. ..ئاشکراشە بۆ ئەم مەسەلەیە دەبێ ڕاو هەڵوێستی بەرەو چینەکانی گەل دەستنیشان بکەین .

● **لەم ڕووەوە کاك هاوڕێ کمال محمد نجیب سەرۆکی یەکێتی قووتابیانی کوردستانی عیراق لقی سلێمانی دەڵێ :**

لە ڕاستی‌دا سەرەتای ئەم جەنگەمان دەگەڕێتەوە بۆ بەرەی قوتابیان چونکە یەکەم دەست درێژی ئاشکرای ڕژێمی تارانی ڕەگەز پەرست بۆسەر قووتابیانی زانکۆی مستنصریەبوو کە بۆ ئەمەش سەرۆکی فەرماندە (٣)جار بە یەزدانی مەزن سوێندی خوارد کە نەهێلرێت هەقی ئەو قووتابیانە بە فیڕۆ بڕوات ... ئەمانەو چەندەها دەست‌درێژی‌کردنی تر بۆ تر بۆ سەر سنوری وولاتمان‌و تەرخان‌کردنی ئێستگەی ڕادیۆی قصری‌شیرین بۆ پێشکەش‌کردنی بەرنامەیەکی تایبەتی لەسەر چۆنی‌یەتی دروست‌کردن‌و بەکارهێنانی ئامێرەکانی تەقینەوە . ..

سەرەرای ئەمانەش وولاتەکەمان چەند جارێك لە ڕێگای وەزارەتی دەرەوەو نەتەوە یەکگرتوەکانەوە چەند ئامۆژگاری‌و پێشنیازێکی بە ئێران ڕاگەیاند کە واز لەم کارە ناهەموارانەیان بهێنن تەنانەت لە سەرەتای دەست‌پێکردنی شەڕیشەوە ولاتەکەمان هەڵوێستی خۆی بەرامبەر بە ئاشتی‌و ئاسایشی نێوانمان پیشان‌دا بەڵام ڕژێمی تارانی خوێن ڕێژ تا بێ ئاگری شەڕیان زیاتر جۆش دەداو دروشمی ئاینی ئیسلامیشیان کردبوە داردەستی خۆیان کە لە ڕاستی‌دا ئەوان لەم لایەنە بێ بەرین .. بەڵام سوپای قارەمانمان بە دەستێکی پۆڵاین ئەو سەر لێ‌شێواوانەی تەمێ کرد .. پاشان سەبارەت بە بەردەوام - بوونی شەڕو کارکردنی لە سەر ئاستی قووتابیان کاك هاوڕێ ووتی بە پێچەوانەوە هیچ کارێکی نەکردوەتە سەرمان بە بەڵگەی ئەوەی کە سالێ ڕابوردوو ئاستی خوێندن بەرزبوونەوەیەکی وەهای بە خۆوە بینیوە کە لە پێش شەڕدا هەستی پێ نەکراوە جگە لەمەش ئێمەی قووتابی هەمیشە ئامادەین ببینە سەربازێکی بەوەفا بۆ پاراستنی خاکی نیشتمانمان بەڵام بە هۆی بە هێزیی‌و توانای سوپاکەمانەوە تا ئەم کاتە سەرکردایەتی حزب‌و شۆڕش داوای لە قووتابیان نەکردوە بەشداری - یەکی ڕاستەوخۆ لە بەرەکانی جەنگ‌دا بکەن ... ئەمانەو . ناونووس‌کردنی قووتابیان خۆیان بۆ بەرگری شارستانی‌و مەشق‌کردن لەسەر چەنگ‌و سازکردن‌و گێڕانی چەندەها کۆڕ لە لایەن لقی یەکێتی قووتابیانمانەوە بۆ پێناس‌کردنی چۆنی‌یەتی هەڵ‌بوونی ئەم شەڕەو دەست نیشان‌کردنی هەڵوێستی عێراق‌و ئێران بەرامبەر بە شەڕو ئاشتنی ... ئەمانەو سەردانی قووتابیانمان لە چەند بەرەیەکی جەنگ چەند نمونەی چالاکی لقی یەکێتیمانن لەم بوارەدا ...

بێگومان لە نەخشەی سالی داهاتوشماندا چەندەها بەرنامەی تایبەتی بۆ ئەم لایەنە بڕیاری لەسەر دراوە ، شایانی باسیشە تەنیا لە سالی ڕابوردودا (٥) هەزار قووتابی هاوبەشی پێشکەش‌کردنی خوێن بەخشینیان لە پێناوی پاراستنی گیانی سەرکەوتنە - کانی سوپای دلێرماندا کردوە .

پاشان کاك هاوڕێ سەبارەت بە جێ‌بەجێ‌کردنی نەخشەی گەشەکردن لە وولاتەکەماندا ووتی گەیشتوەتە ئەو ئاستەی کە زیاتر لە توانای خۆی کاربکات لەگەڵ ئەوەشدا کە شەڕ لە ناو هەموو جیهاندا بە هۆیەکی وێران‌کەر دانراوە کەچێ تا ئێستا لە عێراقدا ئەم دیاردەیە بەدی‌نەکراوە کە ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ڕوشنبیرکردنی چینەکانی گەل لەلایەن سەرکردایەتی حزب‌و شۆڕشەوە کە وای لە هەموو عێراقی‌یەك کردوە بیش بەرژەوەندی خۆی بیر لە بەرژەوەندی نیشتمانەکەی بکاتەوە .

● **پاشان کاك فائق طاهر رشید سەرۆکی یەکێتی نەقابەکانی کرێکارانی پارێزگای سلێمانی وتی :**

جەنگی ڕەوامان قادسیەی صدام تاقی‌کردنەوەیەکی گەورەیە ولاتەکەمانی پیادا تێدەپەڕێت‌و بۆ هەموو گەلانی دەرو دراوسێمان سەلماندوە کە نەك هەر ڕژێمی تاران ناتوانێ بەڵکو گەورە ترین هێزی دوژمنانی ولاتمان ناتوانێ ڕەورەوەی بەرەو پێشەوە چوونی ولاتمان ڕاوەستێنێت چونکە هەموو چینەکانی گەل خۆیان بە پاڵپشتێکی گەورەو پتەوی جەنگی قادسیەی صدام دەزانن لەم ڕووشەوە کرێکاران دەوری خۆیان بەچاکی بینیوەو بۆئەمەش توانیوبانە لە هەموو کارگەو دام‌و دەزگاکانی میری‌دا بەرهەم زۆر بکەن‌و بگەنە ئەو ئاستەی کە واز لە هەندێ داواکاری تایبەتی خۆیان بهێنن‌و هەموو هەوڵ‌و توانایەکیان لە پێناوی چاك‌کردن‌و زۆرکردنی بەرهەمدا تەرخان بکەن ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە چینی کرێکار لە ولاتەکەماندا ڕۆژ بە ڕۆژ بیرو باوەڕی خۆی بە سەرکردایەتی حزب‌و شورش بەتوتر دەکات . نەقابەشمان لە ڕێگای خۆیەوە هەمیشە بە سازکردن‌و بەستنی کۆڕەکانی هەوڵی ڕوونکردنەوەی چمکەکانی سەرهەلدانی ئەم جەنگەی لە ناو چینی کرێکاراندا داوە . . . جگە لەمەش چینی کرێکاران لە پارێزگای سلێمانی‌دا تا ئێستاش بەردەوامن لە کاری میللی‌دا بۆنمونە لە قەزای هەڵەبجەدا تا ئێستا دووجار بەم کارە هەڵساون هەروەها لە دوکان سیاجێکی گلیان بۆ کارەبای دوکان کردوەو ئەم هەوڵەش لە خانەی پێگەیاندنی مامۆستایان‌و چەند جێگایەکی تر دووبارە بووەتەوە . . . هەروەها سەبارەت بە جێ‌بەجێ‌کردنی نەخشەی گەشەکردنیش دیسانەوە نەقابەکانی کرێکاران هەڵوێستی خۆی پیشان‌داوەو هەمیشە هەوڵی جێ‌بەجێ‌کردنی بەندەکانی داوەو ئەوەتا ئەو پرۆژە گەورەو جۆربەجۆرانەی ناو ولات دوپاتی ئەو ڕاستی‌یە دەکەنەوە کە پێشوازی کردنمان لە شەڕی ڕەوامان کارێکی وەهای نەکردوەتە سەر ولاتەکەمان کە بە هیچ شێوەیەك هەستی پی‌بکرێت بەڵکو بە پێچەوانەوە دیاردەی ئاوەدانی لە هەموو پارێزگاو قەزاو ناحیەو گوندەکانی ولاتماندا بەچاکی ڕەچاو دەکرێت .

سەبارەت بە سالی نوێشمان وەنەبێت سێودووی بۆ نەکرابێت بە تایبەتی لە لایەن سەرکردایەتی حزب‌و شۆڕشەوە بەلکو بە پێچەوانەوە ولاتمان دەمێکە هەستی بە نیازی دوژمن کردوە بۆیە لە سالی داهاتوشماندا بەوپەڕی وڕەو توانای بەرزو گەورەوە ئەگەر ئەم شەڕە خوێمان بەسەردا بسەپێنێت ئێمەش گەرمتر لە سالی پێشوو پێشوازی لێدەکەین .

● **هەروەها کاك نجم‌الدین محمد سعید سەرۆکی لقی یەکێتی هەرەوەزی جوتیارانی سلێمانی لەم بارەیەوە وتی**

بۆ هەمووان ئاشکرایە کە تاقمی خومەینی جادوگەر دەستی کرد بە دەست - درێژی کردنە سەر خاکی

بڕوانە ل ١٥

Institut Kurde de Paris

له گه‌رمه‌ی شه‌ڕی ڕه‌واماندا

ئه‌ندامانی هه‌ردوو ئه‌نجوومه‌نی نیشتمانی و یاسادانان له سلێمانی بۆ هاوکاری ده‌دوێن

له‌گه‌ل تێپه‌ربوونی زیاتر له سالێك به‌سه‌ر ئه‌م شه‌ڕه دوژمنکاری‌و ناڕه‌وایه‌ی ڕژێمی گه‌نده‌لی ئێران به‌سه‌ر عێراقی‌دا سه‌پاندووه‌و به‌هه‌موو توانایه‌وه - بێهووده - ده‌یه‌وێ به‌گژ ده‌سکه‌وته مه‌زنه‌کانی گه‌لی عێراقی کۆڵنه‌ده‌ردا بچێ‌و ڕه‌وره‌وه‌ی مێژوو به‌ره‌ودواو به‌رێ . . . له‌گه‌ل ئه‌مانه هه‌مویدا عێراقی ئه‌مڕۆ ، عێراقی کوردوعه‌ره‌ب‌و که‌مایه‌تی‌یه‌کانی تر وه‌ك به‌ربه‌ستێکی به‌هێزو پته‌و وه‌ستاوه‌و له دوولاوه ئازایانه ده‌جه‌نگێ ، له‌لایه‌نی شه‌ڕو به‌گژا چوون‌و به‌رپه‌رچ دانه‌وه‌ی هێرشی دوژمنکاریانه‌ی ڕژێمی فارسی دواکه‌وتوو ، وه‌له لایه‌نێکی گرنگی تره‌وه که به‌رده‌وام بوونه له بنیاتنان‌و ئاوه‌دان کردنه‌وه‌و گه‌شه پێکردنی ولاته .

ڕجا له ده‌م یه‌کدانی ئه‌م دوولایه‌نه‌دا ئه‌نجام وه‌ك ڕۆژی ڕوناك دیاره‌و هه‌موو یه‌کێك له میلله‌تی عێراقی نه‌به‌ز هه‌ستی پێده‌کاو له به‌رچاویه :-

له کارگه‌و کارخانه‌کاندا ، له کێلگه‌و باخه‌کاندا ، له فه‌رمانبه‌رایه‌تی‌و قوتابخانه‌کاندا ، له ناو بازاڕو گه‌ڕه‌که‌کاندا ، له هه‌موو قوژبن‌و په‌نایه‌کدا خه‌لکی به شادی‌وخۆشی ده‌ژی‌و دور له خورپه‌و قات‌وقڕی شه‌ڕه‌وه ، هه‌رچی که‌ره‌سته‌و که‌ل‌وپه‌لی پێویستی ژیانه هه‌موی زۆرو زه‌به‌نده له به‌رده‌ستایه ، هۆی دابین‌کردنی ژیان‌و لایه‌نه ئابوریه‌کان به زۆری وان له به‌رده‌ستاو خه‌لکی هیچ هه‌ست به ته‌نگه نه‌فه‌سی ڕۆژانی شه‌ڕ ناکه‌ن .

بۆ زیاتر چونه ناو باسه‌که‌وه‌و شاره‌زابوون له باری ژیانی خه‌لکی‌و ڕایان ده‌رباره‌ی به‌رده‌وام بوونی شه‌ڕی (قادسیه‌ی سه‌دام) ڕکه کاربه‌ده‌ستاتی قوم‌و تاران به‌رده‌وامی پێده‌ده‌ن .. . وامان به‌باش زانی ڕوبکه‌ینه نوێنه‌رانی میلله‌ت له یه‌شێکی ئه‌م نیشتمانه‌دا ، نوێنه‌رانی هه‌ردوو ئه‌نجومه‌نی نیشتمانی‌و یاسادانانی ناوچه‌ی ڕکوردستان .

● که چاومان به به‌ڕێز کاك ((ئاسۆ محمود جاف)) نوێنه‌ری ئه‌نجومه‌نی نیشتمانی که‌وت ، له وه‌رامدا بۆ پرسیاره‌کمان ده‌رباره‌ی شه‌ڕی ڕه‌وای قادسیه‌ی سه‌دامه‌وه وتی :

- ئه‌وه‌ی ئاشکرایه سه‌باره‌ت به‌م شه‌ڕه ئه‌وه‌یه که ڕژێمی خومه‌ینی گێچه‌لێك ده‌گێڕێ ، چونکه عێراق ولاتێکی پێشکه‌وتووه له ناوچه‌که‌داو دژی ولاتانی ئیمپریالیزمی‌یه‌و به‌رامبه‌ر پیلانه‌کانیان ڕه‌ق وه‌ستاوه ، ڕجا به پیلانی ده‌زگای جاسوسیه‌تی ئه‌مه‌ریکی‌و ئیسرائیلی ڕژێمی ئێران بۆ ئه‌وه ته‌رخان کراوه که ده‌وری سه‌گێکی هار ببینێ‌و هه‌ولی نه‌هێشتنی ئه‌م ڕژێمه پێشکه‌وتووه بدات وه‌یا هه‌رنه‌بێ کۆسپ‌و نه‌گه‌ره له ڕێگای به‌رده‌وامیدا بخولقێنێ . .

به‌لام ئێمه قایلین به‌وه‌ی که نه‌ك خومه‌ینی‌و ڕژێمه له‌رزۆکه‌که‌ی به‌لکو ولاتانی ئیمپریالیزمی خۆشیان هه‌رگیز ناتوانن به‌سه‌ر گه‌لی عێراقیدا زال‌بن وه‌یا بیوه‌ستێنن .

دوابه‌دوای ئه‌مه هاتینه سه‌ر باسی به‌رده‌وامی شه‌ڕو ڕجولانه‌وه‌ی گه‌شه کردن‌وپیشه‌وه چوونی باری ئابوری له ولاتدا ، وه ئایا تا چ ڕاده‌یه‌ك ئه‌م شه‌ڕه ناڕه‌وایه کاری کردۆته سه‌ر ئه‌م لایه‌نه گرنگه‌ی ژیانی خه‌لکی له عێراقدا ؟.

له‌وه‌لامدا کاك ((ئاسۆ ڕجاف)) وتی :-

- ئه‌وه‌ی له‌به‌ر چاوی هه‌موانه‌و هه‌مو یه‌کێك هه‌ستی پێده‌کات ئه‌وه‌یه که باری گه‌شه کردن له لایه‌نی بنیاتنان‌و ئابوریه‌کانه‌وه له ولاتدا گه‌لێ ڕه‌وتی چاکی داوه بۆ پێشه‌وه‌و بگره له سالانی پێشوو گه‌لێ گوڕجتر له کاردایه ، ته‌نیا گه‌ڕانێك به ناوچه‌کانی عێراقدا ئه‌مه‌مان بۆ ده‌چه‌سپێنێ ، خۆ هه‌رچی بوونی که‌ل‌وپه‌ل‌و که‌ره‌سته‌ی پێویستی ڕۆژانه‌ی ژیانی خه‌لکی‌یه ، ئه‌وه هه‌ر زۆرو زه‌وه‌نده‌یه‌و له ڕجاران زیاتر ده‌وله‌ت گرنگی پێداوه‌و شه‌و ڕۆژ خه‌ریکی ئاماده کردن‌و هێنانی ئه‌م بابه‌تانه‌ن ، ئه‌مه‌ش کارێکی سه‌یر نی‌یه بۆ ده‌وله‌تێکی وه‌کو عێراق که هه‌مو توانای خۆی بۆ خزمه‌تکردنی گه‌لی عێراق ته‌رخان کردووه .

پاش ئه‌مه‌ش هاتینه سه‌ر باسی گه‌شبینی خه‌لکی له داهاتووو ڕوانینیان به‌رامبه‌ر ئاینده‌و ئه‌ویش وتی :

- ئێمه که بزانین ڕابوردوو ئێستامان پته‌وه‌و لێی دلنیا بووین جا ئه‌م ڕوانینه ده‌بێته پێشبینی‌یه‌کی چاك‌و ڕون بۆ داهاتوومان .

سالی ١٩٨٢ پشت به خواو توانای گه‌ل‌و لێهاتویی سه‌رۆکی فه‌رمانده‌مان (صدام حسین) سالی سه‌رکه‌وتن ده‌بێ له‌م شه‌ڕه‌داو قادسیه‌ی صدام ئه‌ستێره‌یه‌کی دره‌وشاوه ده‌بێ له مێژووی گه‌لی عێراقماندا .

ڕژێمی فارسی به‌و هه‌مو خوێن ڕشتن‌و کاره ناله‌بارانه‌وه ده‌رهه‌ق نه‌ته‌وه‌کانی ئێران‌و به‌م هه‌مو خوێن ڕشتن‌و کاره ناله‌بارانه‌یه‌وه ده‌رهه‌ق نه‌ته‌وه‌کانی ئێران‌و به‌م شه‌ره ناڕه‌وایه‌وه له‌گه‌ل گه‌لی عه‌ره‌ب‌و عێراقدا ئه‌نجامی که‌وتن‌و تیاچوون ده‌بێ .

چونکه هه‌رچی لاف‌و گه‌زافێ لێی ده‌ده‌ن هه‌موی پێچه‌وانه‌ی کرده‌وه‌کانیانه چ له سیاسه‌تی ناوه‌وه‌و چ له سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌یاندا .

● دوای ئه‌مه چاومان به به‌ڕێز کاك ((عه‌لی ابراهیم ده‌روێش)) ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی یاسادانانی ناوچه‌ی کوردستان که‌وت‌و ده‌رباره‌ی شه‌ڕی ناڕه‌وای فارسی له‌گه‌ل عێراقماندا ده‌لێ :

- عێراقی خۆشه‌ویست هه‌ر له سه‌ره‌تای شۆڕشی ١٧-٣٠ ته‌موزه‌وه خۆی ئاشکرا کرد بۆ جیهان له‌ڕوی سیاسی‌و ئابوری‌و کۆمه‌لایه‌نی‌یه‌وه که خوازانه ده‌گرێ‌و بێلایه‌نه ، جا دوژمنان له هه‌مولایه‌که‌وه دانیان تیژ ده‌کرده‌وه بۆ شێواندن‌و نه‌هێشتنی ئه‌م هه‌نگاوانه .

بۆ ئه‌مه‌ش که‌وتنی حمه ڕه‌زا شاو هێنانی خومه‌ینی ئه‌لقه‌یه‌کی ئه‌و مه‌رامه ڕجه‌په‌لانه‌بوو که بکرێ به‌گژ عێراقدا وه ئاووئه‌رزی داگیرکات ، به‌لام به حه‌کیمی سه‌رۆکی فه‌رمانده‌مان پاله‌وانی ئازادی‌و سه‌ربه‌ستی کاك صدام حسین‌و سوپای پاله‌وان‌و گه‌لی خاوه‌ن باوه‌ڕ به ڕجه‌ق توانرا که هێرشی ئێرانی ڕه‌گه‌ز په‌رست بشکێنیته دواوه‌و سوپامان بچێته قولایی خاکی ئه‌وانه‌وه .

به‌لام ده‌رباره‌ی باری په‌ره‌پێدان‌و گه‌شه کردنی ئابوری وتی :

- گه‌لێ عێراقمان به کوردو عه‌ره‌به‌وه به ده‌ستێك ده‌جه‌نگێ‌و به‌وی تریان ولات به‌ره‌و پێشنه‌وه ده‌بات ، ئه‌مه‌ش له هه‌موو ڕویه‌کی ئابوری‌و ئاوه‌دان کردنه‌وه‌وه وه‌دانانی چه‌نه‌ها یاسای به که‌لك‌و سودبه‌خش بۆ به‌رژه‌وه‌ندی گه‌لی عێراقمان .

له ناوچه‌ی ئوتۆنومیشدا په‌ره‌پێدان به‌رده‌وامه ، زیاد کردنی پاره بۆ ئه‌م پرۆژانه‌و ئاوه‌دان کردنه‌وه‌ی ولات هه‌ر به‌رده‌وامه جگه له ناردنی ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌نی یاسادانان بۆ هه‌موو ناوچه‌کانی کوردستان تا له‌سه‌ر ئه‌و ئیش‌وکارانه که ده‌کرێن بوه‌ستن‌و ئاگایان له باری ژیانی میلله‌ت بێ .

ئه‌مو به‌لام ڕوانینی به‌رامبه‌ر سالی ١٩٨٢ به‌م جۆره‌یه :-

- وه‌ك سه‌ربازێکی دلسۆز بۆ گه‌ل‌و نیشتمانه‌که‌م سالی داهاتوم زۆر له سالانی ٩٨٠ - ٩٨١ پێش‌که‌وتو تر دێته به‌رچاو ئه‌میش به یه‌کێتی‌و شرایه‌تی نێوان گشت گه‌لی عێراق ، گه‌لانی ئێرانیش که‌وان له شوڕشێکی خوێناوی‌دا دژی پاشاکانی قوم‌و تاران سه‌رده‌که‌ون‌و ئه‌و ڕژێمه ڕاده‌مالن که به چه‌کی ئه‌مه‌ریکاو ئیسرائیل شه‌ڕ له‌گه‌ل گه‌له‌که‌ماندا ده‌که‌ن .

● به‌لام به‌ڕێز کاك ((شێخ حسن عه‌والانی)) ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی یاسادانانی ناوچه‌ی کوردستان له گفت‌وگۆیه‌کداو به‌رامبه‌ر به‌م شه‌ره‌ی ڕژێمی فارسی که سه‌پاندویه‌تی به سه‌رماندا وتی :

- ئه‌م جه‌نگه له‌لامان ڕه‌وایه ، چونکه ڕژێمی ڕه‌گه‌زپه‌رستی تاران به زۆر سه‌پاندویه‌تی به سه‌رماندا‌و ئێمه‌ش له‌پێناوی خاکی داگیرکراوماندا ده‌جه‌نگێین ، بۆیه پێویسته هیچ که‌س

بروانه ل ١٥

Institut Kurde de Paris

تاقمەکەی خومەینیو

زۆرانبازی لە سەر دڕندایەتی زیاتر دژی پێشکەوتن و سەربەستی

هەموو کەس ئەوە دەزانێت کە ڕژێمی خومەینی جادووکەر لە چ گێژاوێکدا دەژی ، گێژاوێك کە هیچ کلۆجێ ناتوانن پەردەی بەسەرا بدەنو بیشارنەوە ، کێشەکانی بەردەم خومەینیو تاقمەکەی ، کێشەی بەو جۆرەن ڕەگو ریشەیان داکوتاوە ، هەموو لایەنەکانی ژیانی کۆمەڵایەتیو ئابوریو سیاسیو ڕۆشنبیریو ئاسایشی گرتۆتەوە ..

ئیستا لە ئێراندا زۆرانبازیەکی گەورەش لەناو تاقمەکەی خومەینی خۆیاندا هەیە ، هەرچەندە ئیستا تەنیا حزبی جمهوری ئیسلامی دەستڕۆشتوەو خۆی بەسەر هەموو کاروبارێکی چارەنووسی ئێراندا سەپاندوە ، ئەم خۆ سەپاندنەی حزبی جمهوری لە دوای زنجیرەیەك پیلانو لەناوبردنی کەسە ناسراوەکانی ئێرانو بڵاو پێ‌کردنە زوربەی حزبو بزوتنەوە سیاسی‌یەکانی ئێراندا هاتو ئیستا ئەم حزبە دەستی بەسەر سەرۆکایەتی کۆمارو حکوەتو پەرلەمانی گرتوە .

جا دەبێت ئەوە روون‌بێت کە حزبی جمهوری ئیسلامی جێگای باوەڕی هەموو پیاوە ئاینیەکان نیەو راپۆرتو دەنگ‌وباسە هاتووەکان ساغیان کردۆتەوە پیاوانی ئاینی لەم حزبەدا نیسبەتێکی کەمن ، بەڵام ئەوانەی عەمامەیان دوای هاتنەوەی خومەینی کردۆتە سەر پیاوی ئاینی راستەقینە نین ، بەڵکو بریتین لە کۆمەڵی هەڵباز کە دەیانەوی بازرگانی بە ئاینەوە بکەن ، دوای ئەوەی ڕژێمەکەی خومەینی ماوەی لە بەردەم ئەم دیاردەیەدا کردەوە .

ئەوەی شایانی باسە ، خومەینی دوای ئەوەی هاتە سەر حوکم لەساڵی ١٩٧٩ دا هەموو بەڵێنەکانی پێشوی خستە چاڵەوە کە گوایە بە هاتنەوەی سەربەستیو دیموکراتیەت لە ئێراندا بەرکەماڵ دەبێتو سەربەستی رۆژنامەو حزبە سیاسی‌یەکان زامن دەکات، بەڵام لە گەڕایەوەو بەرهەمی ڕەنجو قوربانی‌دانی گەلانی ئێرانی خستە ئەولاوەو هەرچی عەقلی بۆگەنی خۆی پێ‌رازی نیەنایکات ، ئەوەیشی بەرهەڵستی بیرورواو بۆچونەکانی بکات واتە لەسەر «خەتی ئیمام» نەروات ئەوا بە شێوەیەکی دڕندانە لێی دەدرێ ، بەڵام ئەوانەی مانەوەو ملکەچی فەرمانەکانی خومەینینی مەبەستیان گیرفان پڕکردنو خۆسەپاندنە بەسەر دەستەڵاتداریەتی ئێراندا .

ئەو تاقمەی بە موبارەك ـبایی خومەینی ئیستا لە ئێران کار بەرێوەدەبەن کۆمەڵێ ئۆرۆستۆکراتین لە نێوان پیاوە ئاینیەکانداو زوری‌تریان خاوەن رابووردوی سیاسی خراپەو دەوری دیاریان هەبووە لە بەربەستی کردنی شۆڕشەکەی مصدقو پشتیوانی کردنی هاتنەوەی شادا لەوکاتەدا ، بەڵکو هەندێکیان موچەیان لە بالوێزەکانی بێگانە لە تاران وەردەگرت . جا ئەو کەسانە بەپێی ئەو بارووزروفەی خومەینی بۆی رەخساندن توانیان کلیلی هەڵس‌وکەوتی سیاسی لە ناوەوەی ئێراندا بگرنە دەستو توانیان جێگای خۆیان لە ناوبراو بە « ئەنجومەنی شۆڕش » و ناوبراو بە (پاسدارانی شۆڕش)دا بکەنەوەو مەحکەمەکانی خومەینی جادووگەریش هەر درایە دەست ئەمانە ، بەم‌جۆرە ئەم تاقمە گەیشتنە رادەیەك ئامادەبوون بۆ لێدانو پەرت‌وبڵاوە پێ‌کردنی هیزەکانی تری ساحەی سیاسی ئێران . رۆژنامەو گۆڤارەکانیان داخستو هەر ئەوانە مانەوە کە بەپێی ئارەزووی ئەمان دەنووسن، دەستیان کرد بە پڕوپاگەندەی پڕ لە ئاژاوەو تۆمەت دانە پاڵ هەموو هیزە سیاسی‌یەکانی وڵاتی ئێران ، دیسان چەندان رووداوی دەستکردیان بەرپاکرد لە شارەکانی ئێراندا بۆ ئەوەی بیکەنە بیانووی لێدانی ئەو هیزانەی لەسەر ئارەزووی ئەوانو خومەینی ناجوڵێنەوە . پەلاماریان بردە سەر بارەگاکانی حزبە سیاسی‌یەکانو کەوتنە سوتاندنو وێران کردنیان .

بەڵام ئەوەی شایانی ئیشارەت بۆ کردنە ئەوەیە ئەو تاقمەی « حزبی جمهوری ئیسلامی » لێ‌پێك هاتووە، یەکگرتوونین لەرووی بیرکردنەوەو هەڵویستی سیاسیانەوە هەتا لەرووی چاوبرسێتیانەوە ، تەنیا ئەوەنەیێ هەموویان سەر بەو تاقمە گەندەڵەن کە ئاینیان کردوە بە ڕێگای بازرگانی کردن لەسەر حسابی ملیونەهای خەڵکی ئێرانی بەش خوراو . هەرئەم تاقمە خۆی لە زەمانی شادا زۆرجار ئاینی دەکردە پەردەی مساوەمە کردنو بەم‌جۆرە بونە دەستەیەکی خۆپەرست لەناو ئێراندا . لەبەر ئەوە بە پەرۆشەوە بوونیان بۆ دەست‌گرتن بەسەر دەستەڵاتداریەتی ڕژێمی ئێراندا تەنیا بە نیازی پاراستنی خۆیانو سامانەکەیانە کە بە زۆرداریو تەڵەکەبازی پێکیان هێناوەو تەنیا ئەمەش ئەو تاقمەی لەسەر یەك ڕێگا کۆکردۆتەوە . لە پاڵ ئەمانەشدا ناکۆکی دیارو زەق لە نێوانیاندا هەیە ، وەنەبێ ناکۆکی فیکریو سیاسی بی بەڵکو ناکۆکی خۆ پەرستی رەگەز پەرستیو تایفەگەری‌یەو لە دووبەشی دیاردا خۆیان دەنوێنن .

● بەشی یەکەم لەوەپێش «اية الله» محمد بەهەشتیو ئیستا «ايةالله » حسین علی منتظری رابەری دەکاتو بە « مافیای ئەصفهان » ناسراونو لە لە کەسە دیارەکانی ئەم تاقمە «حجه الاسلام»هاشمی رەفسنجانیو « ايةالله » محمد رەزا مهدوی کنی سەرۆك وەزیرانی پێشوو هەروەها محمد جواد باهونارو محمد علی رەجائی لەم تاقمە بوون .

● بەشی دووەم یان تاقمی دووەم کە بە «ما فیای تەورێز » ناودەبرێن دیارەکەیان علی اكبر مشکینی‌یە کە مونافەسەی منتظری دەکات بۆ خەلافەتی خومەینیو « ايةالله » علی خامنئی سەرۆك کۆماری ئیستاو پێشەوای حزبی جمهوری ئیسلامیو هەروەها جلال الدین فارسیو « ئایاتەکان » موسافی اردبیلیو اسدالله لاجودیو محمد جیلانیو موسوی خومینیو ئەم تاقمە پشتیوانی هەرەگەورەی میر حسین موسوی‌یە کە لەم دواییەدا کرا بە سەرۆك وەزیرانو زوربەی ئەم تاقمە پەیوەندی خێزانیو سوودی خۆپەرستی پێکەوەی بەستوون .

لە سەرەتادا ئەم دوو تاقمە سەیرو غەریبە لە دەرەوە هاوسوێندی یەك بوون ، ئەم هاو سوێندی‌یەیان لە دەرەوە بۆ خۆ کۆکردنەوە بوو دژی بەرەی نیشتمانیو هیزو حزبو بزوتنەوە سیاسی‌یەکانی تر وەك مهدی بازرگانو بنی صدرو ئەوانی تر . ئەم دوو تاقمە لە دوو زۆرانبازیدا بوون یەکەم بە هەردووکیان دژی ئەو هێزانەو لە نێوان خۆشیانا هەریەکەیان بۆ ئەوەی خۆی بە تەنیا دەست بەسەر حوکمدا بگرێ .

بەم جۆرە ، تا ئیستا هەر خۆیان ماونەتەوەو ئیتر ناتوانن پەردە بەسەر زۆرانبازی‌یەکەی نێوانیاندا بدەن ، یەك دژی ئەوی ترو بەڵام هەموویان دژی ئاواتو خواستی گەلانی ئێرانن کە بە ڕەنجو خوێن شایان روخاندو ئەم تاقمە جەردەو دزو خوێنڕێژە بەرهەمی ڕەنجەکەیان بردن.

ئەمڕۆ کە گەلانی ئێران ، چارەنووسیان کەوتیتە دەست ئەم تاقمە دڕندەیە هەستی بەو راستی‌یە کردوە کە تەنیا ڕێگای بۆ رزگاربوونی لە ژیر دەستی ئەوانە راپەرینەو بە گژاچوونی توندیان ، جا هەلی میژووی لە بەردەم خەباتی گەلانی ئێراندایە بۆ ئەوەی بێتە دەستو تولەی بەروودوا لەو تاقمە جەردەیە بکاتەوە کە رەنجی شۆڕشو قوربانیەکانی دژی ئەو ڕەنجو قوربانیەی بۆ روخاندنی شا دای تا بەسەربەستی بژی کەچی کەوتنە داوی تاقمێ جەردەو نەزانەوە لە دڕندایەتیا ئەگەر لە شا زیاتر نەبن کەمتر نین .

« کاروان »

Institut kurde de Paris

بیناکاری کۆمەڵ .. لە نێوان بەهای کۆن و پێداویستی نوێدا

پێویستە بیناکاری کۆمەڵ ، بەشێوەیەکی هاوسەنگ بڕوات و هەموو جوڵانێکی لقی لەناو کۆمەڵداو هەموو ڕێ ڕەوێك تیایدا بەسترابێتە وە بەشێوازی بنچینیەوە .

سەرۆکی فەرماندە
صدام حسین

لە گواستنەوەی شۆرشگێرانەی کۆمەڵ مەبەستەکە هەر گۆڕانی قەوارەکەو پەیکەری کۆلەکە کۆنەکان نیەو مەسەلەکە پەیوەندی بە سەرلەنوێ دروستکردنەوەی بنەڕەتەکانی بنەوە هەیەو ئەم کارەشی دەربڕینی بڕوای پێشڕەو دەبێ و مەوداو ڕووەکانی ڕژێمی نوێی خواستراو ڕووناك دەکاتەوە .

مەبەستمان لە کۆمەڵگەی نوێ وەدیهێنانی ئەو دۆخە جۆربەجۆرانە نیە کەوا لە چوارچێوەی ڕاپەڕینێکی دارایی‌دایە ، بگرە گەیشتنە دۆخێکی نوێی ئەوتۆیە کە بە هەموو جیاوازی‌یەکی‌یەوە یەنجە بۆ وێنەی مرۆڤی نوی ڕادەکێشێ .

چیمان لەم کارە دەوێ ، توانای کارەکە بڵێی پەیوەندی بە مرۆڤ و کۆمەڵەوە هەبێ ؟ سەرەتا دەبێ بە مەسەلەیەکی مەوزوعیدا ڕابووڕین ، کە ئەویش ئەوەیە ، دەبێ کۆمەڵ لەسایەی واقعێکی بەرهەمدانی دەستنیشان کراودا پەیوەندی بەرهەمدانی دەستنیشان کراوی هەبێ و دەشبێ ئەمە لەبیرو نەریتیدا ڕەنگ بداتەوەو نرخێ بەم توانا یاخود ئەو توانایەوە دروست بکات و بیبەستێنەوە بەو چوارچێوە گشتی‌یەی کە سروشتی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی ـیەی‌کە هەبەو دروست بووە .

پاش ئەوەی کە ئەم ڕاستی‌یە دانی‌پیادا نرا ، ئایا ئیتر نرخی سیاسی و کۆمەڵایەتی دەستنیشان کراو لە پلەیەکی بەرهەمدانی پۆخڵدا لە ڕژێمێکی سیاسی دەسەڵاتداردا نرخی تەواوەو دەربڕینی جەماوەرە ، یان بڵێین ڕەفتارەکانی پێشەنگی شۆرشگێڕی کە بۆ لەبێخ گۆڕانی خواستراو پێکهاتووە دەبەستێتەوە ؟

لێرەدا دەبێ تێبگەین یاخود وریای دووکاری سەرەکی بین کە ئەمانەن :

یەکەم : دەسەڵاتداریتی هێزی دواکەوتوو بڵاوکردنەوەی بیرو نەریت و نرخی لە کۆمەڵدا نزیکترە لە « دەسەڵاتداریتی لاواز» چونکە گومانی تیانیە کە دەبێ لە کاروانی گۆڕان و جوڵانەوەی مێژوودا کە وەستان نازانێ و ناشتوانرێ ڕاوەستێنرێ دواکەوتووە .. !! لەبەر ئەوە بەرتەسیکی هێزە دواکەوتووەکان ، دەگەڕێتەوە بۆ ئەو دەلاقە دووپات بووەوەی کە ئەنجامی ئەو بێ‌دەسەڵاتی‌یە پەیدا بووەو نەگەیشتنە بە کاروانی ڕۆژگار کە بەرەوپێشەوە دەڕوات ، ئەمەش تەسکی‌یەکە تا مێژوو بچێتەوە ئەو تووشی خراپتربوون و ئاڵۆزی گەورەترو زیاتر دەبێ . چونکە لەگەڵ تێپەڕبوونی کاتدا ماوەی لەیەك دوورکەوتنەوەیان گەورەتر دەبێ .

دووەم : ڕوانینە نرخ و ئەو نەریتەی کە ماوەتەوە نابێ لەو سووچەوەبێ کەوا ڕەفتار لەگەڵ ڕووداوەکانی کۆمەڵایەتی و نەریت دابێکدا دەکات کە باڵی بەسەر کۆمەڵێکدا کێشاوە کە ملکەچی ڕژێمێکی دواکەوتووە .گوایە هەمووی خراپ بووە چونکە لەدایك بووی کۆمەڵێکی خراپ بووە ، ناویستریٚ چونکە ڕژێمی پێشوو نەویستراو بوو ، بگرە ڕوانین بۆ ئەم مەسەلەیە دەبێ لە بنەڕەتێکی بەبیروباوەڕو مەوزوعیەوە سەر هەڵبدات .

سەرنجی زیندوو

دوای ئەم ڕوون کردنەوەیە چ کارێك دروست ئەبێ ؟

● تەسك‌بوونەوەی بواری هێزە دواکەوتووەکان بەتێپەڕبوونی ڕۆژگار سەربەخۆیی بیرو نەریتی لەو کۆمەڵەدا کە دەستی بەسەر داگرتووە بۆ مسۆگەر ناکات ، بگرە لەگەڵ ئەوشتانەدا کە کۆنەپەرستی باو وەك شتومەکی دەوڵەتی بۆ قەڵاچۆکردن ، چەوسانەوەی سیاسی و بیری و کۆمەڵایەتی و ئابووری هەیەتی بەر بۆ بڵاوبوونەوەی هێزی بیرو تێگەیشتنەکانی بەرەڵا دەکات ،، لەبەر ئەمە ئەگەرچی لەو شوێنی هێزەشەوە بێ کە دەوڵەت پەرەی پێدەستێنێ و ڕەفتاری پێدەکات بەڵام نموونەی (دەسەڵاتێکی لاوازە) ئەمەشی نزیکترە لەو « کێشانە ناڕەحەتەوە » لەوەوە بۆ (یەك سەنگی توانراو) کە تا ڕادەیەك پارێزگاری کارەکان دەکات. چونکە دوا ڕۆژ هەڕەشەی نەمانی‌دەداتێ و دەسەڵاتی مێژوو مژدەی کەوتنی دەدات .

● ئەو نرخ و نەریتەی لە ماوەیەکی مێژوویدا باون و لەسایەی بەڕێوەبردنێکی سیاسی کۆنەپەرستداو . . جۆرە پەیوەندی‌یەکی‌بەرهەمدارو کۆمەڵایەتی کە پەیوەندیان پێوەی هەیە ، بەهیچ ڕەنگێ ئەوە ناگەیەنێ هەموویان نرخ و نەریتی خراپ بوون دەبێت لەناوببرێن و ، سەرفراز بن لێیان . چونکە هەرجۆرێکی کۆمەڵایەتی باو ، نرخ و نەریتی خۆی هەیە ، ئەمەش لە چوارچێوەیەکدا کە چینەکەی یان کۆمەڵی چینی جیاواز لەیەك دەردەکات . بەم شێوەو بەو شێوەیە لە پاشماوەی مێژوویی نرخی چاك بێبەش نابێ و هەروەاش هەرگیز ناتوانێ خوو نەریتەکانی دروست بکات و بیکاتە دابی باوو تەواو لەناو کۆمەڵدا. چونکە ئەو کۆمەڵە ناتوانێ نەریتەکانی لەو کاریگەر بوونە گیانی‌یەو نرخە دوورخاتەوە کە کاری تێ‌کردووە .

سەرنجی میکانیکی‌یەکە سنووری شت بە پێی ئامێر دابەش‌دەکات ، جا ئەگەر ئەم دابەشی‌کردنە لەگەڵ ڕاستی مەوزوعی و شی‌کردنەوەی زانیاری بۆ دیاردەی گشتی نەگونجا ، بەشێوەیەکی تایبەتی لەگەڵ مەسەلەی کۆمەڵایەتیدا یەك دەگرێتەوە ،، چوونکە چوونە ناو یەك و پێکداهەڵپژان و پاشماوەی بەجێ‌ماوە . کە سەرنجی ڕامیاریانە بۆ لای خۆی وەك وویەکی تەواوی کە چۆن هەیەو چۆنی دەبێ ڕادەکێشێ ..

لەبەر ئەوە دەتوانرێ بوترێ :ـ

یەکەم : پێویست نیە هەموو نرخ و نەریتێکی باوی کۆمەڵایەتی لە قۆناغی ڕووخاندا لەبەر ئەوەی کە قۆناغی نوێ پێویستی بە نرخ و نەریتی نوێ هەبە ڕوش‌بکرێتەوە . گشت گرتنەوە لە دۆخێکی وەك ئەم دۆخەدا دەبێتە نالەباری و بۆچوونی هەڵەشەیی . ئەمەش وەك ئەوەوایە کە بڕوا وابێ کە ئەو نرخ و نەریتانە هەمووی داب و خوون و نابێ دەست بۆ هەندێکیان ببرێ چونکە کۆمەڵ لەسەری ڕۆشتووەو ئەحکامەکانی پەسەند ئەکات .

دووەم : نرخ و نەریت کە پێویستە نەویسترێن و لەناو ببرێن ئەو شتانەن ماونەتەوە کە بنەڕەتیان ئەو پەیوەندیانەن کە هێزە دواکەوتووەکان بۆ مانەوەو دەسەڵاتی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و مۆگەرکردنی ڕەفتار پێ‌کردن و چەوساندنەوەی کۆمەڵ بەکاریان هێناوەو .

سێیەم : دروستکردنی نرخی کەو پەیوەندی کۆمەڵایەتی گونجاو ، نەریتێ کە دەربڕی ناوەڕۆکی ڕەسەنی پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی‌بێ ، دژی گیانی ڕەسەنایەتی نیەو لەجێ‌ماوی کۆمەڵایەتی باشی نەتەوە چوونە دەرەوە نیە ، بگرە ئەوە کە لە گەڵ مەرجەکانی سەردەم و پێشکەش کردنە شارستانی‌یەکان و . . خواستە پێشکەوتووە خواستراوەکەدایە ، لەبەر ئەوە ڕەفتاری دروست کردن بە بارستەی درێژبوونەوەی گۆڕانی و سەردەم .. بچڕانە لەهەموو نرخ و نەریتێکی بێ‌کەڵك کە ڕێ لە کاروانی

Institut Kurde de Paris

پێشکەوتن‌و مەرجەکانی درووستکردنی پەیوەندی مرۆڤانەی راست ، چاککردنی واقیعەکەی کە لەگەڵ ئەوەدا ئەگونجێ ئەگرن .

رەوایی شۆڕشگێڕی‌و رەوایی یاسایی

لەبەر ئەوە بۆ دروستکردنی نرخ‌و نەریتی نوێ سەرکەوتن ، مەرجێکی مەلبەندی بۆ راپەرینی شۆڕشگێڕی لەماوە مرۆڤانیەکەیدا پێک‌ئەهێنێ چونکە ئەو راپەرینە شۆڕشگێڕی‌یەی لەناو کۆمەڵدا نەچێتە واقیعی مرۆڤانەی‌یەوە رەگی کارتێ‌کردنی نەکێشێتە خودی مرۆڤایەتی‌یەوە ، لەزۆر لاوە وەک کەلەکەبوویەکی دارایی ئەبێ‌و بەراست بوونەوە بەرامبەری ئەتوانرێ بخرێ .. یاخود ئەتوانرێ بە پیلانێکی دژانە لەناو ببرێ یان چەند لایەکی لێ‌بکرێتەوە .

دروستکردنی خواستراو بۆ نرخ‌و نەریتی نوێ چۆنی ئەبێ ؟

گومانی تیانیە کە گواستنەوەی بنەڕەتی‌یەکانی کۆمەڵ‌و ودیهێنانی جۆرە پەیوەندی‌یەکی کۆمەڵایەتی نوێ بە زەبری رەفتاری گواستنەوەی شۆڕشگێڕانە ، یەکەم بەلای ئەوەدا ئەچێ کە جۆری بیر بەسەر جۆری بەرامبەری نەویستراودا سەرنجری، بیری سەرکەوتووش هەمیشە کەل‌وپەلی گونجاو بۆ پەیوەندی شۆڕشگێڕانە بەهێزی ئەکات . چونکە سەرکەوتنی بیرە لەسایەی واقیعی گوزەراندا لەسەر سۆفطائیەتی سەرنج ناڕوات ، بگرە لەسەر خاکی واقیع‌و رێبازە زانیاری‌یەکەی ئەکرێ ، بیری راپەڕێنراویش لەمەیداندا هەمیشە لەپلەی ئەنجامی بینراوی لەگەڵدا ئەنجامی بتراوی لەگەڵدا ئەبێ‌و لەجێبەجێ‌کردندا ئەبێتە هۆی دروست‌کردنی نەریت‌و شێوازێ کە لەگەڵیا بگونجێ ،، ئەمڕاستیە مەوزوعیەشس بە پەیوەندی کردن لەوپەیوەندیانەی کە بیر والێ‌ئەکات لەگەڵ واقعی مەوزوعیدا زیندوانە هەڵکەن بەهێزدەکات ، بەجۆرێ کە ئەبێتە رەنگدانەوەی ئەوو دەربڕینی پێویستی‌یەکانی، هەر لەو دەمەشدا نموونەی وێنەی گۆڕانی خواستراوو حۆری لەوپەیوەندیانەیە کەوا لەگەڵیا ئەگونجێ .

لە رەفتاری دروست‌کردنی نرخ‌و نەریتا شۆێنی یاسا لە کوێدا ئەبێ ؟

لەو شتانەی کە زانراون ئەوەیە ، داب سەرچاوەیەکی یاسایە .. بەڵام لە سایەی واقعێکی نوێدا ئەبەوێ کە لەگەڵ یاسادا بڕوات ، جموجوڵێکی گۆڕانی تێدایە ، جا ئایا لەزەمینەی دارایی یان گیانی‌دا بێ ، پێویستی شۆڕشگێڕی ئەبێ یاساکان بە دەنگی جوڵانەوەی واقعی نوێوە بێت‌و مەبەستە یاسای‌یەکانیشی بێ بەرەو رووی چوارچێوەی گواستنەوەی سیاسی‌و ئابووری‌و رۆشنبیری‌و کۆمەڵایەتی نوێ بچن ، چونکە هەموو دواکەوتنێ واتە هێزی یاسا بەرەفتار کاری راکێشانە بەرەو دواوە نەک هێزی پاڵپێوەنان بەرەو پێش‌بێ .

ئەمەش ناکۆکی‌یەک ئەبێ لەنێوان رەوایی یاسایی‌و رەوایی شۆڕشگێڕیدا‌و هەروەها چارەسەرکردنی ئەم‌ناکۆکی‌یە بە توانایەکی رەوایی یاسایی ئەکرێ بە تێگەیشتنی ئەو پێویستی‌و بۆچوونانەی رەوایی شۆڕشگێڕی دەستنیشانیان ئەکات ... ئایا ئەوە ئەبێتە لادان لەریبازی یاسایی ؟ رەوایی شۆڕشگێڕی لە رووی بیرو باوەڕەوە دەربڕینی قازانجی گەلە ، یاخود بە جۆرێکی کە دەست‌گرتنە بە بنکەی - باوەڕدان‌و پێویستی‌و ئەو ئەحکامانەوە کە هەنگاونان‌و جوڵانەوەکان وێنەیان ئەکێشن .

بەم جۆرە رەوایی شۆڕشگێڕی ئەو توانایە پێک‌ئەهێنی کە دەستی بەسەر هەموو رێگاکانی کۆمەڵی شۆڕشگێڕی نوێدا ئەڕوات . کەواتە بنەڕەتی رەوایی دەستووری‌یە ، چونکە دەستوور لەکۆمەڵێکدا ئەبێ دەربڕی ناوەڕۆکی فەلسەفە سیاسی‌و ئابووری‌و کۆمەڵایەتی‌و رۆشنبیری‌یەکەی بێ . . بەجۆرێك کە رژێمی یاسایی‌و بنکە یاسای‌یەکانی رەوای خۆیان لە وەدیهێنانی سەرکەوتن لەگەڵ ئەحکامە دەستووری‌یەکاندا وەرئەگرن لەودەمەدا بەخشینی بنکە دەستوریەکە بە بنکە شۆڕشگێری‌یەکە پێویستی‌یەکی بیروباوڕی‌و دەستوری ئەبێ .. لێرەدا لە خێرایی بەرەوپیر چونی بنکە یاسای‌یەکە بەروو بنکە شۆڕشگێڕی‌یەکە، لەبەشدار کردندا بۆ دروست‌کردنی نەریتی نوێ‌و پەروەردەیی‌و دروست‌کردنی تێگەیشتنێکی گشت لایی خەڵک شوێنی کاریگەری ئەبێ . نەک تەنیا بۆ کەمێک یان دەستەیەک بێ‌و بگرە ئەبێ نیشانەیەکی پەسەندی بەشی زۆرو قایل‌بووی ئەحکامە بیری‌و باوەڕەکانی بێ .

کامە رەوایە، کامە ناڕەوایە

دروستکردنی نەریتی نوێ رەقترین‌و وردترین‌و مەترسیدارترین کارە کە بەرەوڕووی بنیات‌نانی شۆڕشگێڕانەی کۆمەڵ ئەبێتەوە لەبەر ئەمە :

١ - ئارام گرتنی ئەو دروست کراوەو نەریتی نوێیە .

لە بناغەنانی نەریتدا هاوسەنگی ، لە وردی‌و هەست‌کردنەوەیە (حساسیە) کەوا لە-معادەلەکە ئەکات هەموو بنیاتنانەکانی شۆڕشگێڕیدا گران بێ ، چونکە ئەچێتە جەرگەی ناوەڕۆکی مرۆڤایەتی‌یەوەو دڵی مەسەلەی کۆمەڵەوە . لەبەر ئەوەو بەو بارستەیەی کە بۆ گەیشتن بە ووخاندنی نەریتی نەویستراو پێویستە برگەکانی رووتی‌کردن دابین بکرێن بە جۆرێکی ئەوتۆ کە لە رووی کۆمەڵایەتی‌یەوە تێکشکانێك هەبێ ، یان پەلەکردنێکی ناپەسەند بۆ بەرەو رووبوونەوەی هەندێ مەسەلە کە هێشتا دۆخی خودی‌و مەوزوعی وەك پێویستەو بەربەرەکانی خواستراوی بکەی نەگەیشتۆتە ئەو رادەیەی کە لێی بدەی .

٣ - نرخی تێگەیشتن‌و رۆشنبیری شۆڕشگێڕی بە بارستەی ئەوەی کە بۆ هەموو بەرنامەیەکی شۆڕش‌و خواستەکانی ناوەڕۆک‌و بنەڕەتی‌یە تایبەتگەری‌دارە کەلە مەیدانی دروست‌کردنی نەریتی نوێ‌و خێرایی وەرگرتنی لەلای کۆمەڵەوە بە تاکەیی ئەمێنێتەوە . چونکە دەستنیشانی مەوداو پێویستی‌یە نەک هەر ئەم نەریتە ناکات نموونەی ئەو بەرنامە پەروەردەیی‌یە کە پەسەندی ئەکات‌و تەقەللای بۆ ئەدا .

٤ - لەبەر ئەوە دەس‌گرتنەکە بەو پاشماوە بەجێماوانە هەمووی ساکارانە ئەبێ ، بە بیانووی پاراستنی رەسەنایەتی‌یەوە ، وێنەیەکی ترسێنەر ئەبێ بۆ دواکەوتنی کۆمەڵایەتی ، هەروەك چۆن لکانی ساکاری بە هاوچاخێتی هێنراوەوە لادانێکی کۆمەڵایەتی مەترسی دار پێك‌ئەهێنێ . چونکە هاوچاخێتی خواستراو شارستانی تێدەکات ، بەڵام نکوولی نرخە رەسەنە روونەکە کۆمەڵایەتی‌یەکان قوڵایی مێژوویی چەند بێ ناکات .

٥ - دروست‌کردنی نرخی نوێ‌و پێکهێنانی ئەو نەریتانەی پێوەی بەستراون، پێویستی بە پاراستنی هاوسەنگی لەناو کۆمەڵی نوێدا هەیە ، چونکە بەبێ ئەوە کەلێنێك ئەمێنێتەوە رەنگدانەوەی نارەحەتی کۆمەڵایەتی ئەبێ . هاووڵاتی ئەخاتە دۆخی نارەحەتی‌و سەرسامیەوە . هەروەاش هەنگاوی تێك‌ئەئاڵێنێ‌و سەبارەت بەوەی کامە راستەو کامە چەوتەو کامە رەواو‌او نارەوایەوە . پەسەند کراوو نەویستراوو موفت‌و ناموفتە مەترسی لەناخیانا پەیدا ئەکات .

مەبەستم لەوە ئەوە نیە وێنەی بنەڕەتی‌یەکان چۆن ئەبێ ، ئەوە ئاشکراو زانراوەو بۆ نموونە بەرتیک بەسەندبێ یان بەسەند نەبێ یاخود تا چ سنوورێ رێگەی بۆ تەخت بکرێ یان کۆسپی لەرێدا دابنرێ پێویستی بە روون کردنەوە نیە چونکە لەهەموو دۆخ‌و شێوازێکدا نموونەی دۆخێکی نالەبارەو ئەبێ لەبن دەربهێنرێ ، بەڵام ئەوەی مەبەستمە بەرامبەر نرخ‌و دەردانی نوێ وێنە کامەیە ، ئەو نەریتانە چۆن ئەدۆزینەوە کە خواستمانەو ببێتە دابی ئەو جەماوەرە کە دروستی ئەکەین .

ئەمەش ئارەزوویەك نیە بەهۆی یاسا یان دەوڵەتەوە بمانەوێ بیسەپێنین ، مەبەست لەوە نیە ، کە کۆمەڵ بەشداری یاسابێ‌و یاخود نەیەڵین دەوری دەوڵەت لەکاری خواستراودا هەبێ . چونکە ئەمە سەرنجێکە رێگە ئەدات بە نێوان مثالیەتێکی واهیمەدار ، یان ساکاری‌یەکی خاکیانە ، بگرە مەبەست لەوە ئەوەیە ئەوەی ئەمانەوێ بخرێتە جەرگەی قەناعەت کردنی خەڵك‌و کاریکرێتە سەر بیریان‌و ئەم رێگەیەش بەدوو کار ئەگیرێ : -

- توندکردنی چاودێری کردنی بیر ، بە مەبەستی دروست‌کردنی رۆشنبیری گشتی تەنیا نا ، بگرە بە مەبەستێ کە ئەو خۆی ئەو نیشاندەرە بێ کەوا زەنگی مەترسی لەهەموو روویەکی زیاندار یاخود لادەر یان زیاد رۆشتوو لێ بدات .

٢ - قوڵ‌کردنەوەی پشت‌گرتنی بیروباوەڕی ، ئەمەش بە چاندنی نرخی شۆڕش‌و حزب لە ناخداو بڵاوکردنەوەی رەوشداریتی وەك جێگرەوەیەکی هەموو ئەو شتانەی کە لە نرخ‌و نەریتی بەجێماو خراپن :

ئەمڕاستیانە لە کارە ناوەڕۆکی‌یەکانن بۆ بنیات نانی کۆمەڵ ئەبێ بەشێوەیەکی راست ، چونکە بیناکردنی ئەو کۆمەڵە ، هەرووك سەرۆکی فەرماندە صدام حسین دووپاتی ئەکاتەوە «ئەبێ بەشێوەیی‌کی هاوسەنگی بڕوات‌و . هەموو جوڵانەوەیەکی لقی لە کۆمەڵداو هەموو جۆگەیەکی بەشێوە بنەڕەتی‌یەکەیەوە ببەستێ» بێ‌گومان لەپێشەوە ئەو کارە خواستراوانە بنیات‌نانی نرخی نوێ‌و لەنگەرگرتنی نەریتی خواستراوە .

بۆ روخاندنی پایەکانی دارایی کە رژێمە چەوسێنەرو پۆخڵەکان پەیدایان کردو پەیوەندی - یەکانی بەرهەمدان‌و کۆمەڵایەتی نەویستراو ئەبێت رووتی‌کردنێکی شۆڕشگێڕی بنیات‌نەر هەبێ بە مەبەست‌و بە وردی حساب بکات ، بەجۆرێك کەوا لە رەفتاری دروست‌کردن بکات کە کۆڵەکە نوێکانی داری چوارچێوەیەکی نرخ‌و ئەو نەریتەبێ کە لە گەڵیا ئەگونجێ‌و پشتی کاریگەربوونی ئەگرێ ، چونکە ئەو گۆڕانە دارای‌یە کەوا لەسەر پلەی بنیاتنانی ئابووری‌و گۆڕینی جۆرو سروشتی موڵکداریتی کە دەسەڵاتی موڵکیەتی سۆشیالیستی گوری کەرتی سۆشیالیستی مسۆگەر بکات ئەڕوات ، دەبێ پەیوەندی - یەکانی بەرهەمدان‌و کۆمەڵایەتی بەرهەمی ئەو گۆڕانەبن‌و لەگەڵ پێویستی بیروباوەڕی‌و رەفتارێکەیدا رێك‌بکەوێ ، دواکەوتن لەوە هەر زیان ناگەیەنێ ، زیانێك کە رەنگدانەوەبی بۆ رەفتاری گۆڕین لە بنەرەتەکانیدا کە تەنیا دارای‌یە ، بگرە شوێنەوارێکی خراپ ئەنجامەکانی لەواقیعی کۆمەڵایەتیدا دەرئەخات ، ئەمەش بەزەبری ئەو دەلاقانەوە کە ئەنجامی نەبەستنی رایەڵەکانی کۆانە شێوەیەکی راست‌و هاوسەنگ بەیەکەوە .

Institut Kurde de Paris

جینەکانی

"پاشماوە"

ولاتمان بۆیە پاش چەندەها ئامۆژگاریی‌و رەخنەگرتنی سەرکردایەتی حزب‌و شۆرش ناچار بوو کە بەرەنگاری ئەم دەستدرێژی کردنانە بوەستێت ، ئەوە بوو لە سەرەتای جەنگی رەوامانەوە تا ئێستا کە زیاتر لە (١٥) مانگ دەکات سەربازە پالەوانەکانمان رۆژ لە دوای رۆژ سەرکەوتنی نوێ دەست دەهێن و سوپای میللیشمان لەم بوارەدا پالپشتێکی بەهێزی سوپای چەکدارمانەو سەرەرای ئەمەش ئێمەی چینی جوتیاران سەلەنوێ ئامادەی خۆمان بۆ سەرکردایەتی حزب‌و شورش‌و سەرۆکی فەرماندە صدام حسین دووپات‌دەکەینەوە کە سات بە سات چاوەروانی جێبەجێ کردنی فەرمانەکانیانین بۆ رووکردنمان لە بەرەکانی جەنگ .

ئێستاش کە خەریکی مال‌ئاوبی کردنین لە سالی ئێستامان‌و ئەگەر چاوێکی خێراش بە بارودۆخی ولاتەکەماندا بگێرین دەبینین لەگەل ئەوەی بە دۆخی جەنگێکی سەپێنراودا تێدەپەرێت دەبینین لە هیچ لە ناو شارو قەزاو ناحیەکاندا شت‌ومەکی شتێکی کەم نی‌یەو ئەوەتا خواردەمەنی‌و کەل‌پەل‌و سووتەمەنی لە بارێکی زۆر ئاسایی دایەو سەباردت بە داهاتنی سالی نوێشمان بە هەمان ورەو بەرزتریش لە سالی ئێستامان بەوپەری توانامانەوە پێشوازی‌یەکی گەرم‌تری لێدەکەین بێگومان ئەمەش باوەری پتەوی ئێمەیە بە سەرکردایەتی حزب‌و شۆرشمان‌و دواجار ئەوە دوپات دەکەینەوە کە لەبەرئەوەی یەزدان هەمیشە هەق سەردەخات‌و ئێمەش خاوەن هەقین بۆیە سەرکەوتن بۆ ئێمەیەو شکاندن‌و روخان بۆ رژێمی تارانی خۆبەرستە .

لە لایەکی ترەوە کاك فؤاد محمدامین جێگری بەرێوەبەری رۆشنبیری جەماوەر هەر لەم روەوە وتی ئەم گێچەلەی رژێمی تاران لە سەرەتاوە بە ولاتی خۆشەویستمانی دەگێرێت بۆ هەموو جیهانی دەرخستوە کە ئێمەی خاوەن حەق بەوپەری سەربەرزیەوە لەپێناوی پاراستنی خاکی نیشتمانماندا پێشوازی جەنگی رەوامان‌و ئەم پێشنوازی لێ‌کردنەشمان وەنەبێت لەسەر بناغەیەکی زانستی نەبێت بە بەلگەی ئەوەی کە هەر لە یەکەم رۆژی شەرەوە سەربازە دلێرەکانمان توانیان بەرەی جەنگ لەناو سنووری ولاتەکەمانەوە بگوێزنەوە ناو خاکی دوژمن‌و رۆژ لە دوای رۆژ سەرکەوتنی نوێ بەدەست‌بهێنن . . . لەم روەشەوە بەرێوەبەرێتی روشنبیری جەماوەر وەك رێکخراوەکانی تر توانیویەتی بۆ پیشاندان‌و پاراستنی سەرکەوتنەکانی سوپای دلێرمان هەلوێستی خۆی دەست‌نیشان بکات بەوەی لە سالی ئەمسالدا توانیویەتی چەند پێشانگە بکاتەوەو چەندەها پۆستەریش بلاوبکاتەوە ئەمەش سەرباری سازکردنی چەند کۆرێك لە رۆشنبیری جەماوەردا بۆ روونکردنەوەی چەمکەکانی جەنگی قادسیەی صدام ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە باردۆخی جەنگ لە ولاتەکەماندا نەیتوانیوە دیاردەی پێشکەوتنمان بفەوتێنێ‌و سالی داهاتوشمان دەبێتە نمونەی ئەو سالانەی کە ولاتەکەمانی تیادا بیش‌دەکەوی‌و پەرە ئەسێنێت .

● **دواجار کاك عبدالقادر محمدامین سەرۆکی لقی یەکێتی لاوانی پارێزگای سلێمانی بەم بۆنەوە وتی** دوای ئەوەی خەریکین سالی ١٩٨١ بەرێ دەکەین‌و پێشنوازی لە سالی نوێمان دەکەین هیوامان وایە کە ئەمسالەشمان وەك سالی پێشوو سالێکی پڕ لە دەستکەوتی مەزن‌و سەرکەوتنی سوپای دلێرمان بێت ، یەکێتیشمان هەر بەم بۆنەوە لەگەل نەخشەی سالانەی خوێدا بەرنامەیەکی تایبەتی داناوە کە تیایدا زیاتر بایەخ بە جەنگی رەوامان جەنگی قادسیەی صدام دەدات چونکە ئەم جەنگەمان جەنگی شەرەفمەندایەتی‌و کەرامەتە .. جەنگی پارێزگاری‌کردنە لەسەر خاك‌و ئاوی عێراقی خۆشەویستمان دژی فارسە رەگەزپەستەکان . . . بۆ ئەم مەبەستەش چەندەها کۆمەلگای جۆر بە جۆر دروست‌کراوە لەوانە کۆمەلگای بەرگری شارستانیەت‌و تەندروستی هاتوچۆ راگەیاندنی جەنگ زۆری تر کە بۆ هەر یەکێکیشیان پرۆگرامێکی تایبەتی بۆ سالی ئایندەی بۆ دانراوە .

شایانی باسیشە کە ولاتەکەمان جگە لەوەی کە لە رووی جەنگەوە سەرکەوتووین لەهەمان کاتیشدا لە رووی ئاوەدان ـکردنەوەو باری ئابوری‌یەوە گەلێك لە پێشداین و ئەگەر لەم لایەنەوە بەراوردێك لەگەل سالی پاردا بکەین دەتوانین ئێستا بلێین زۆر لە سالی رابوردو باشترە لە راستی‌دا ئەمەش دەگەرێتەوە سەر زانایی‌و لێ‌هاتووی سەرکردایەتی حزب‌و شۆرش‌و لە ریزی پێشەوەیان شۆرەسواری لێ‌هاتوو کاك صدام حسین.

دەقی وتە مێژووییەکەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین «پاشماوە»

دەزانن کە ئێران دەست دەخاتە کاروباری ناوخۆیان‌و لە کاتێکدا سێ سال بەسەر حوکمیاندا تێ‌نەپەری‌وە کەواتە دەتوانن بزانن کە ئێران لە یەکەم دەرگاوە دەستی خستە کاروباری ناوخۆی عیراق کە لە سەر سنووریەتی‌و هەندی ولاتانی تری ئیسلام لە سنووری دورن لەگەل ئەوەشدا دەست دەخەنە کارووباری ناوخۆیان .

● **رەفتارکردن لەگەل بەندکراوانی ئێراندا بەباشی**

ئەی برایان هەرکاتێ کە بە بیروباوەرروو ئازایەنیەوو ئەجەنگین‌و هیچ کاتی بیروباوەرەکەمان نالەقێ .. . لەودەمەدا کە ئێران تاوانی پۆخل ئەکات .. کە دوا تاوانی پۆخلیان کوشتنی بەندکراوەکان بوون کە لە وەوپێش لە مێژووی مرۆڤایەتی نوێدا بەوجۆرە نەبووە بەلام ئێمە ئەمە بیروباوەری پێ لەق نەکردین‌و لەگەل بەندکراوەکانی ئێراندا هەر بە چاکی‌و لەبزی شیرین‌و لەرووی ئەو بیروباوەرەوە ئەجولێینەوە کە لە مێژووی نەتەوەی کۆن‌و مێژووی گەلە کۆنەکەمان‌و لە بیروباوەری بزوتنەوەی ولاتانی بێ‌لایەن‌و ئەو بیروباوەرەوە کە لە مرۆڤایەتی بەگشتی هەلێنجراوەو هەمیشە توشی لوت‌بەرزی نابین چونکە ئێمە توانیمان لەروی سوپای‌یەوە بەسەر دوژمندا سەرکەوێن‌و ئەم کارە نەبەلێین لە مێشکماندا ببێتە چنۆکی‌و لەری باوورەکەمان لاماندا کە ئیمانی پێ ئەهێنین هەرکاتێ

کاربەدەستانی ئێران توانیان بریاری وەستانی جەنگ بدەن‌و دانیان بەسنووری عیراقی نێو دەولەتاندا نا کە دەولەتان بریاریان لەسەر داوەو هەردوولا دانیان پێدا ناو عیراق بەوە بەختیار ئەبێت‌و بریاری وەستانی جەنگ بەکسەر ئەدەین‌و رێزی ئێران بەنەتەوەو دەسەلاتی‌یەوە ئەگرین ئەمەش لەترسا نا بگرە بەپیرەوە چونبێکی ئەو بیروباوەرەیە کە ئیمانمان پێ‌یەی‌و رێزگرتنی بیروباوەری بزوتنەوەی ولاتانی بێ‌لایەنە کە ئیمانمان پێی هەیە .

تکام وایە سلاوی سەرکردایەتیمان بگەیەننە سەکردایەتی‌یەکانتان لە ولاتەکانتان‌و گەلی عیراق سوپاسی میوانداری‌و هاتنەکەتانی بۆ ئەم کۆنگرەتان کردوو سلاوی خۆم بگەیەنن بە سەرۆك‌و پاشاکانتان‌و لەگەل ئەو خواستەی کە بۆ هەموتان‌و دەولەتەکانتان‌و گەلەکانتان مەبەستمەو ئەمەوێ سەکەون‌و لە خۆشیدابن‌و دوور لەشوین‌کەوتن‌و جەورو چەوساندەوەبن جا ئایا ئەو چەوساندنەوەیە لە هەرلایەکەوە بێت سوپاستان ئەکەم کە گوێتان لێ‌گرتم‌و داوای سەرکەوتنتان ئەکەم .

لەگەرمەی شەری رەوامندا

"پاشماوە"

درێغی نەکاو لە ژێر ئالای پارتی سەرکردەو سەرۆکایەتی هەڤال صدام حسین‌دا بەشداریەکی تەواوی تیادا بکەن .

خۆ دەربارەی باری گەشە کردن‌و پەرەپێدان لە ولاتدا ئەوە وتی :ـ

ـ وەك لە مەیدانی جەنگدا سەرکەوتووین هەروەها لە مەیدانی ئاوەدان کردنەوەو پەرەپێدانیشدا لەوپەری سەرکەوتن‌و جم‌وجۆلداین . . . ئەمەش زۆر هاوجوتە لەگەل بیرو راکانی پارتی بەعسی سۆشیالیستدا کە مەبەستی پێشخستنی ولاتە .

تێروانینی کاك شیخ حسن بۆ سالی ١٩٨٢ بەم جۆرەیە : ـ بەپێی تاقی کردنەوەکانی لەوەبەرمان گەلێ بە دلخۆشی‌یەوە دەروانینە سالی داهاتوو ، عێراقمان وا دێتە پێش‌چاو کە جوانترو رازاوە ترو گەشەنگ تر بێ .

● **کاك « سیروان محمد رشید شەرەفبەیانی » ئەندامی ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی کوردستان ، لە کەلارەوە ، بۆ شەرە رەگەزپەرستانەکەی رژێمی تاران وتی :**

ـ رژێمی فارسی هەر لە کۆنەوە دوژمنکاری گەلی عێراقی دەکاو مەبەستی دەسگرتنەبە سەر ئەرزو ئاومان بوە ، ئەوە بوو لە ٤ـ٩ـ٩٨١ دا دەستیان بە بۆردومانی شارە سنوریەکان کردو گەلی عێراقیش ناچاربو بەرگری بەرەنکاریان بۆوەوە بە سەرۆکایەتی هەڤالی تێکۆشەر کاك صدام حسین‌و سەرکەوتینیشمان لە شەرەکەدا وەك رۆژی روناکە ، چونکە ئێمە پشت بە خواو گەلە نەبەزەکەمان‌و پارتی بەعسی سۆشیالیست دەبەستین وە رابەرایەتی‌یەکی ژیرو زیرەکیشمان لە پشتە کە سەرۆك (صدام حسین)ە .

بەلام لەبارەی ئابوری‌و ئاوەدانی‌یەوە ، کە هەرچەند بۆ زیاتر لە سالێك دەچێ شەریش هەر بەردەوامە ئەوە ئێمە بە دلنیایی‌یەوە دەلێین کە تاقی کردنەوەیەکی سەرکەوتوانەو چاکمان هەیە ، هیچ‌کەس لەلایەنی ئابوریەوە هەست بە قات‌وقری شەر ناکاو دەیان پرۆژەی ئاوەدان کردنەوە بەردەوامە لە ئەنجامیدا زۆری تر بریاری لەسەر دراوە کە بکرێ .

هەر ئەمەشە وامان لێ‌دەکات کە زۆر دلنیابین لە داهاتوو پاشە رۆژمان‌و پشت بە خوا هەر سەرکەوتوش دەبین .

نوسینگەی سلیمانی

Institut Kurde de Paris

ساڵی نوێ و.. هەمووساڵێک
کاروانی سەرکەوتن و بیناکاری
پاشە رۆژی گەشتر

Institut Kurde de Paris

هاوکاری

رۆژنامەیەکی هەفتانەیە

دار الحرية للطباعة ـ بغداد

شەقامی الخلفاء
مەیدانی الخلانی
ت: ٨٨٧٥٧٩٥/٥ خەت

١٦ لاپەرە
٢٥ فلسە